

Kallelse och ärendelista till

Kommunfullmäktige

Tid: 2014-05-26 kl. 18:00

Plats: Sessionssalen

Ledamot som inte kan närvara vid sammanträdet skall själv kontakta ersättare

Dagordning			
1. Inledning			
2. Information om Aspö - ett unikt och ekologiskt boende, av Skövdebostäders VD Dan Sandén.			
3. Godkännande av dagordning			
4. Anmälan av nya ledamöter/ersättare i kommunfullmäktige			
5. Anmälan av nya medborgarförslag, motioner och interpellationer			
6. Frågor			
Ärenden			
7.	KS2013.0443	Medborgarförslag om att ha likadana kläder i skolan <i>Politisk föredragning Anders G Johansson (M)</i>	
8.	KS2013.0247	Medborgarförslag om att anställa en hörselinstruktör <i>Politisk föredragning Ann-Katrin Jönsson (KD)</i>	
9.	KS2013.0466	Motion om tak på barngrupper på de kommunala förskolorna <i>Politisk föredragning Anders G Johansson (M)</i>	

10.	KS2013.0045	VA-policy för Skövde kommun <i>Politisk föredragning Leif Walterum (C)</i>	
11.	KS2014.0208	Barn- och ungdomspolitiskt program 2015-2018 <i>Politisk föredragning Leif Walterum (C)</i>	
12.	KS2014.0184	Årsredovisning 2013 för Samordningsförbundet SkövdeHjoTiBorg <i>Politisk föredragning Leif Walterum (C)</i>	
13.	KS2014.0204	Partistöd i Skövde kommun från år 2015 <i>Politisk föredragning Leif Walterum (C)</i>	
14.	KS2014.0216	Arvodesbestämmelser 2014-2018 <i>Politisk föredragning Leif Walterum (C)</i>	
15.		Anmälningsärenden	
16.		Valärenden	

Skövde 2014-05-15

Conny Brännberg
Ordförande

Agneta Tilly
Sekreterare

KS § 82/14**Medborgarförslag om att ha likadana kläder i skolan**

KS2013.0443

Behandlat av	Datum	Ärende
1 Kommunstyrelsens arbetsutskott	2014-04-09	83/14
2 Kommunstyrelsen	2014-05-05	82/14

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att avslå medborgarförslaget.

Bakgrund

Lovisa Jacobsson har lämnat in ett medborgarförslag om att hon tycker att alla i skolan ska ha likadana kläder.

Medborgarförslaget har skickats på remiss till skolnämnden och utbildningsnämnden.

Skolnämnden och utbildningsnämnden har föreslagit avslag på medborgarförslaget. Skollagen lämnar inget utrymme för möjligheten att alla i skolan ska bära likadana kläder. Den avgift som Skövde kommun skulle ta ut från vårdnadshavare för gemensamma skoluniformer är inte att anse som enstaka och som av obetydlig karaktär. Huvudregeln är att verksamheten ska vara avgiftsfri. Det får dock förekomma enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna enligt Skollagen. Gemensam skoluniform kan inte heller genomföras som ett obligatorium då alla, oberoende av ekonomiska förhållanden, ska ha lika tillgång till utbildning i skolväsendet.

Handlingar

Medborgarförslaget 2013-10-15

Yttrande skolnämnden 2014-02-26, § 12

Yttrande utbildningsnämnden 2014-03-04, § 11

Delges

Förslagsställaren

Skolnämnden

Utbildningsnämnden

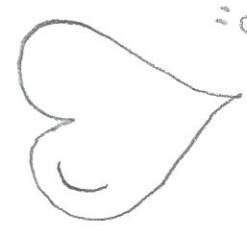

Hej jag heter Lovisa.

och jag tycker att

alla i skolan ska ha

Lika dans kläder.

Jag är 8 år

Lovisa jacobsson
Svalörtsvägen 2
tel. 489996

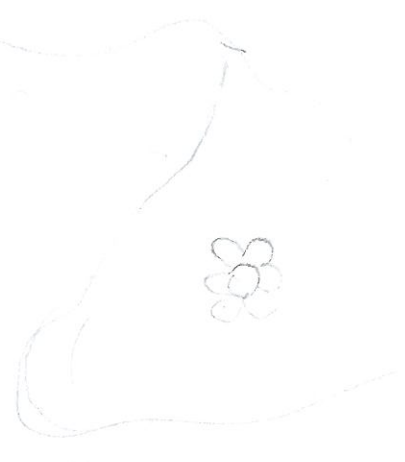
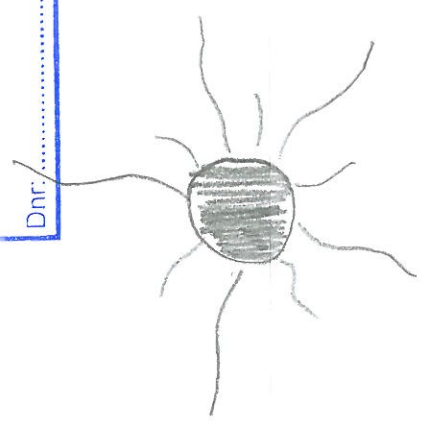

Lovisa
jacobsson

telefonnummer
489996

SKÖVDE KOMMUN
Kommunstyrelsen
2013 -10- 15
Dnr:.....

Till Kommunfullmäktige.

§ 12/14**Yttrande över remiss, medborgarförslag om att ha likadana kläder i skolan**

SKN2013.0212

Behandlat av	Datum	Ärende
1 Skolnämndens arbetsutskott	2014-02-12	18/14
2 Skolnämnden	2014-02-26	12/14

Beslut

Skolnämnden föreslår fullmäktige besluta att avstyrka medborgarförslaget i enlighet med bilaga 2.

Bakgrund

Den 15 oktober 2013 inkom det ett medborgarförslag ställt till kommunfullmäktige. Lovisa Jacobsson, 8 år, har skrivit att hon tycker att alla i skolan ska ha likadana kläder. I bilaga 1 återfinns ett brev till Lovisa Jacobsson där huvudmannens yttrande beskrivs med barn som målgrupp.

Handlingar

1. Remiss, medborgarförslag om att ha likadana kläder i skolan.
2. Huvudmannens yttrande.
3. Brev till Lovisa Jakobsson.
4. Barnchecken.

Delges

Kommunfullmäktige

Skolnämnden

Huvudmannens yttrande över medborgarförslag om att ha likadana kläder i skolan**Förslag till beslut**

Skolnämnden avstyrker medborgarförslaget.

Bakgrund

Den 15 oktober 2013 inkom det ett medborgarförslag ställt till kommunfullmäktige. Lovisa Jacobsson, 8 år, har skrivit att hon tycker att alla i skolan ska ha likadana kläder. I bilaga 3 återfinns ett brev till Lovisa Jacobsson där huvudmannens yttrande beskrivs med barn som målgrupp.

Huvudmannens yttrande

I skollagen föreskrivs att alla ska ha lika tillgång till utbildning i skolväsendet oavsett ekonomi om inte annat följer av skollagen. Det fastställs också att utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig oavsett var i landet den anordnas. Vidare återfinns det i skollagen ett flertal bestämmelser om att skolan ska vara avgiftsfri. Beträffande plats i förskola och utbildning i fritidshem får skäliga avgifter tas ut. För resterande skolformer är huvudregeln att verksamheten ska vara avgiftsfri. Som en undantagsregel får enstaka inslag av obetydliga kostnader förekomma. Ett exempel på kostnader som får förekomma är en mindre entréavgift till museum eller liknande.

Skollagen lämnar således inget utrymme för möjligheten att alla i skolan ska bära likadana kläder. Den avgift som Skövde kommun skulle ta ut från vårdnadshavare för gemensamma skoluniformer är inte att anse som enstaka och som av obetydlig karaktär. Gemensam skoluniform kan inte heller införas som ett obligatorium då alla, oberoende av ekonomiska förhållanden, ska ha lika tillgång till utbildning i skolväsendet.

Ekonomiska konsekvenser

Det skulle inte föreligga några ekonomiska konsekvenser för Skövde kommun om vårdnadshavarna inhandlade skoluniformer åt sina barn.

Barnperspektivet

Se bilaga 4.

Hänvisningar till aktuella bestämmelser

Skollagen (2010:800) kap. 1 § 8 st. 1	”Lika tillgång till utbildning”
Skollagen (2010:800) kap. 1 § 9	”Likvärdig utbildning”
Skollagen (2010:800) kap. 8 § 16	”Förskolan - avgifter”
Skollagen (2010:800) kap. 14 § 12	”Fritidshemmet - avgifter”
Skollagen (2010:800) kap. 9 § 8	”Förskoleklassen - avgiftsfri”
Skollagen (2010:800) kap. 10 § 10	”Grundskolan - avgiftsfri”
Skollagen (2010:800) kap. 11 § 13	”Grundsärskolan - avgiftsfri”
Skollagen (2010:800) kap. 12 § 10	”Specialskolan - avgiftsfri”
Skollagen (2010:800) kap. 9 § 9	”Förskoleklassen - undantag”
Skollagen (2010:800) kap. 10 § 11	”Grundskolan - undantag”
Skollagen (2010:800) kap. 11 § 14	”Grundsärskolan - undantag”
Skollagen (2010:800) kap. 12 § 11	”Specialskolan - undantag”
Prop. 2009/10:165 s. 374	”Obetydlig kostnad”

SKOLFÖRVALTNINGEN

Anna Sundström
Skolchef

UN § 11/14 Remiss- Medborgarförslag om att ha likadana kläder i skolan

UN2013.0092

Behandlat av	Datum	Ärende
1 Utbildningsnämndens arbetsutskott	2014-02-17	8/14
2 Utbildningsnämnden 2014	2014-03-04	11/14

Beslut

Utbildningsnämnden lämnar in följande yttrande och föreslår kommunstyrelsen att avslå medborgarförslaget då skollagen inte lämnar utrymme för möjligheten att alla i skolan ska bära likadana kläder.

Bakgrund

Den 15 oktober 2013 inkom det ett medborgarförslag ställt till kommunfullmäktige. Lovisa Jacobsson, 8 år, har skrivit att hon tycker att alla i skolan ska ha likadana kläder.

Yttrande

I de nationella styrdokumenterna för de frivilliga skolformerna finns tydliga bestämmelser för skolans arbete med en likvärdig utbildning. I Skollagen (2010:800) 1 kap 9§ står följande: ”*Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas*”.

Vidare står det i Skollagen (2010:800) 15 kap 17§ ”*Utbildningen i gymnasieskola ska vara avgiftsfri. Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning. Huvudmannen får dock besluta att eleverna ska hålla sig med enstaka hjälpmedel. Avgifter i samband med ansökan om plats får inte tas ut*”.

Trots 17§ får det dock förekomma enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna enligt Skollagen (2010:800) 15 kap 18§. Detta avser skolresor och liknande aktiviteter, i enstaka fall, som ersätts av eleven eller dennes vårdnadshavare på frivillig väg. Dessa kostnader får dock inte överstiga huvudmannens självkostnad för att eleven deltar i aktiviteten.

Den avgift som Skövde kommun skulle ta ut från vårdnadshavare för gemensamma skoluniformer är inte att anse som enstaka och som av obetydlig karaktär. Gemensam skoluniform kan heller inte införas som ett obligatorium då alla, oberoende av ekonomiska förhållanden, ska ha lika tillgång till utbildning.

Skollagen lämnar således inget utrymme för möjligheten att alla i skolan ska bära likadana kläder.

Handlingar

Medborgarförslag om att ha likadana kläder i skolan

Delges

Kommunstyrelsen

KS § 83/14**Medborgarförslag om att anställa en hörselinstruktör**

KS2013.0247

Behandlat av	Datum	Ärende
1 Kommunstyrelsens arbetsutskott	2014-04-23	87/14
2 Kommunstyrelsen	2014-05-05	83/14

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att avslå medborgarförslaget.

Reservation

Kaj-Eve Enroth (FP) reserverar sig mot beslutet.

Yrkanden

Leif Walterum (C) yrkar bifall till kommunstyrelsen arbetsutskotts förslag till beslut.

Kaj-Eve Enroth (FP) yrkar för att utreda möjligheterna att anställa en syn- och hörselinstruktör och att anse medborgarförslaget besvarat.

Beslutsgång

Ordförande ställer de båda yrkandena mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt kommunstyrelsen arbetsutskotts förslag till beslut.

Bakgrund

Anders Lindahl har skickat in ett medborgarförslag om att anställa en hörselinstruktör. Arbetsuppgifterna kan bland annat vara besök hos brukaren hemma eller på vård- och äldreboende, göra felsökningar och enkla reparationer på hörapparat.

I medborgarförslaget föreslås att:

Kommunen utbildar och anställer en instruktör, och därmed visar att kommunen agerar för de hörselskadades livskvalitet.

Medborgarförslaget har skickats på remiss till omvårdnadsnämnden.

Kommunfullmäktige återremitterade ärendet 2014-02-24, § 17 för fördjupad beredning, med motiveringen att ärendet kommer tas upp i rådet för funktionshinderfrågor.

Rådet för funktionshinderfrågor har inkommit med skrivelse i ärendet. Det anser att Skövde behöver en syn- och hörselinstruktör i likhet med merparten av kommunerna i Skaraborg. Instruktörerna får utbildning genom Hörcentralen som upplever denna samverkan som ett gott stöd för personer med hörselnedsättning. Uppgifterna för hörselinstruktör handlar om att göra hembesök, ge träning, service med enklare hjälpmedel. Regionen har det övergripande ansvaret att tillgodose stöd, hjälpmedel och utbildning, men har inte resurser för hembesök om det inte finns särskilda skäl. Kostnaden för en tjänst som syn- och hörselinstruktör bedömer rådet uppgår till 470 000 kronor per år (lön 420 000 kronor, övrigt 50 000 kronor).

Omvårdnadsnämnden har förslagit avslag på medborgarförslaget, då ansvaret för att bedriva habilitering och rehabilitering inom hörselområdet åligger regionen. Skövde kommun hade fram till 2008 en syn- och hörselinstruktör. När tidigare befattningshavare slutade sin anställning utreddes om tjänsten åter skulle tillsättas. Omvårdnadsnämnden beslutade att dra in tjänsten då mycket av verksamheten som bedrevs låg inom regionens ansvarsområde. Kommunen tillhandahåller viss service inom hörselområdet idag. Personer med svårigheter att sköta sina hörselhjälpmedel kan via biståndsbeslut få hjälp av hemtjänsten med rengöring och byte av batterier etc.

Efter återremiss och ytterligare beredning har inget nytt tillkommit i ärendet som ändrar förslaget till beslut, som är att avslå medborgarförslaget.

Handlingar

Medborgarförslaget 2013-06-03

Skrivelse Rådet för funktionshinderfrågor 2014-02-28

Protokollsutdrag kommunfullmäktige 2014-02-24, § 17

Yttrande omvårdnadsnämnden 2013-10-01, § 86

Delges

Förslagsställaren

Omvårdnadsnämnden

Rådet för funktionshinderfrågor

KF § 17/14**Medborgarförslag om att anställa en hörselinstruktör**

KS2013.0247

Behandlat av	Datum	Ärende
1 Kommunstyrelsens arbetsutskott	2014-01-29	5/14
2 Kommunstyrelsen	2014-02-10	15/14
3 Kommunfullmäktige	2014-02-24	17/14

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att återremittera medborgarförslaget för fördjupad beredning, med motiveringen att ärendet kommer att tas upp i rådet för funktionshinderfrågor.

Yrkanden

Ann-Katrin Jönsson (KD) redogör för ärendet och yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Theres Sahlström(M) och Claës Beckman (M) yrkar också bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Jasmin Vizlin (MP), Egon Frid (V) och Ann Lindgren (S) yrkar att ärendet återremitteras för fördjupad beredning, med motiveringen ”att ärendet kommer till rådet för funktionshinderfrågor på fredag”.

Leif Walterum (C) yrkar att ärendet avgörs vid dagens sammanträde.

Ordföranden ställer förslagen om återremiss och avgörande vid dagens sammanträde mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar att återremittera medborgarförslaget.

Yttranden

Förslagsställaren Anders Lindahl kommenterar beredningen av medborgarförslaget och kommunstyrelsens förslag till beslut.

Bjarne Medin (S), Lars-Erik Lindh (S) och Ulla-Britt Hagström (FP) yttrar sig utan yrkande.

Bakgrund

Anders Lindahl har skickat in ett medborgarförslag om att anställa en hörselinstruktör. Arbetsuppgifterna kan bland annat vara besök hos brukaren hemma eller på vård- och äldreboende, göra felsökningar och enkla reparationer på hörapparat.

I medborgarförslaget föreslås att:

Kommunen utbildar och anställer en instruktör, och därmed visar att kommunen agerar för de hörselskadades livskvalitet.

Medborgarförslaget har skickat på remiss till omvårdnadsnämnden.

Omvårdnadsnämnden har föreslagit avslag på medborgarförslaget, då ansvaret för att bedriva habilitering och rehabilitering inom hörselområdet åligger regionen. Skövde

kommun hade fram till 2008 en syn- och hörselinstruktör. När tidigare befattningshavare slutade sin anställning utreddes om tjänsten åter skulle tillsättas. Omvårdnadsnämnden beslutade att dra in tjänsten då mycket av verksamheten som bedrevs låg inom regionens ansvarsområde.

Kommunen tillhandahåller viss service inom hörselområdet idag. Personer med svårigheter att sköta sina hörselhjälpmedel kan via biståndsbeslut få hjälp av hemtjänsten med rengöring och byte av batterier etc.

Handlingar

Medborgarförslag 2013-06-03

Yttrande från omvårdnadsnämnden OVN 2013-10-01, § 86

Delges

Förslagsställaren

Kanslienheten

EWA

Medborgarförslag

Jag är +75, och i de möten och aktiviteter jag deltar i så är min hörselskada besvärande. Enda trösten är att jag inte är ensam om problemet.

Redan en måttlig hörselnedsättning påverkar negativt möjligheter att delta i arrangemang där många pratar, eller där bakgrundsmusik stör, även tv-tittandet störs numera av onödigt pålagd musikliknande bakgrundsljud.

Om modern teknik, visuell eller med hörapparat och T-slinga, samt tolkning, är tillgänglig går det bra så länge man är socialt aktiv.

Men jag vet att med stigande ålder ökar svårigheterna. Händerna stelnar och klarar inte av skötsel av hjälpmedlen, och omgivningen kan inte eller har inte tid, då ökar ensamheten blir isolering.

Jag har hört och fått information om vad en kommunal Hörselinstruktör betyder och gör.

- Besöker brukaren hemma eller på vård-och äldreboende. Besöken är kostnadsfria.
- Kan byta batteri, slang och filter, göra felsökningar och enkla reparationer på hörapparaten. Kontrollerar att slingkudde och varsel - blivnings system fungerar som de ska.
- Nås enklas via kommunens växel.
- Det är vanligt med kombinerad syn- och hörselinstruktör
- **Det finns inga krav** på att det måste finnas syn-och hörselinstruktör i en kommun.

Mitt förslag är att kommunen bör bryta mot det diskriminerande kravet, utbildar, och anställer en instruktör, och därmed visar att kommunen agerar för de hörselskadades livskvalitet.

Skövde den 2013-06-03

Anders Lindahl

Adress Mariestadsvägen 51G, 54145 Skövde
E-post anders.m.lindahl@gmail.com
Telefon 0500 483023 el. 0702164999

**OVN § 86 Yttrande över medborgarförslag om att anställa en
hörselinstruktör**

OVN2013.0102

Beslut

Omvårdnadsnämnden föreslår att medborgarförslaget om att tillsätta en hörselinstruktör avslås då förutsättningarna inte har ändrats sedan det utreddes 2008. Ansvaret för att bedriva habilitering och rehabilitering inom hörselområdet åligger regionen.

Bakgrund

Det har inkommit ett medborgarförslag om att återinrätta en tjänst som hörselinstruktör. Skövde kommun hade fram till 2008 en syn- och hörselinstruktör. Denna befattning tillhörde kommunrehab och omvårdnadsförvaltningen organisatoriskt. Till skillnad från enhetens övriga verksamhet som endast ansvarade för personer inskrivna i den kommunala hälso- och sjukvården, så arbetade syn- och hörselinstruktören gentemot alla, oavsett sjukvårdshuvudman. Kommunen har inte skyldighet att tillhandahålla denna tjänst. I samband med att den som tidigare innehade befattningen som syn- och hörselinstruktör slutade sin anställning utreddes om tjänsten åter skulle tillsättas. Omvårdnadsnämnden beslutade att dra in tjänsten som syn- och hörselinstruktör då mycket av verksamheten som bedrevs låg inom regionens ansvarsområde.

Kommunen tillhandahåller viss service inom hörselområdet idag. Personer med svårigheter att sköta sina hörselhjälpmedel kan via biståndsbeslut få hjälp av hemtjänsten med rengöring och byte av batterier etc.

Handlingar

Tjänsteskrivelse

Medborgarförslag om att anställa en hörselinstruktör

Bilaga OVN § 138 2009-12-11 med tillhörande TU

Delges

Kommunstyrelsen

AKJ BJ

Till Kommunstyrelsen

Rådet för funktionshinderfrågor har tagit del av skrivelser från Synskadades Riksförbund och Hörselskadades Distrikt Skaraborg. I båda skrivelserna framkommer behov av ökad service för att öka tillgängligheten och höja livskvaliteten för personer med syn- och hörselnedsättningar. Ökad självständighet för den enskilde ger också en samhällsekonomisk vinst. Skövde saknar särskilt utbildad syn- och hörselinstruktör. Vid kontakter med regionens enhetschefer för syn- och hörselverksamheten framkommer mycket positiva erfarenheter i samverkan med kommunal syn- och hörselinstruktör. I Skaraborg har merparten av kommunerna en sådan tjänst. Dessa har regelbundna träffar för att utveckla kompetensen inom verksamheten.

Regionen har det övergripande ansvaret att tillgodose stöd, hjälpmedel och utbildning, men har inte resurser för hembesök om det inte finns särskilda skäl.

Uppgifterna för syninstruktör handlar om att stödja personer med synnedsättning praktiskt i hemmiljön. Regionen ansvarar för hjälpmedel, men har inte uppdraget som gäller belysningsanpassning. Det handlar också om att märka upp i hemmet, träning och att vara ett bollplank. Syninstruktörer i kommuner berättar att de också lotsar personer som ännu inte sökt Syncentralens stöd.

Uppgifterna för hörselinstruktör handlar om att göra hembesök, ge träning, service med enklare hjälpmedel osv. De får utbildning genom Hörcentralen som upplever denna samverkan som ett gott stöd för personer med hörselnedsättning. Hörselinstruktörer i kommuner berättar att de lotsar personer med hörselnedsättning som inte tagit initiativet att uppsöka Hörcentralen. Anhöriga kan få information och råd.

Rådet för funktionshinderfrågor anser att Skövde behöver en syn- och hörselinstruktör i likhet med övriga kommuner i Skaraborg. Rådet stöder sig på Konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, Artikel 19 b.

Ulla-Britt Hagström, ordförande

KS § 84/14**Motion om tak på barngrupper på de kommunala förskolorna**

KS2013.0466

Behandlat av	Datum	Ärende
1 Kommunstyrelsens arbetsutskott	2014-04-09	84/14
2 Kommunstyrelsen	2014-05-05	84/14

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att avslå motionen.

Anledningen är att det saknas utrymme i såväl investerings- som driftsbudget för 2015-2017 för de kostnader som motionärens förslag medför.

Reservation

Jasmin Vizlin (MP) reserverar sig mot beslutet.

Yrkanden

Anders G Johansson (M) yrkar bifall till kommunstyrelsen arbetsutskotts förslag till beslut.

Jasmin Vizlin (MP) yrkar bifall till motionen.

Beslutsgång

Ordförande ställer de båda yrkandena mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt kommunstyrelsen arbetsutskotts förslag till beslut.

Bakgrund

Jasmin Vizlin (MP) har för miljöpartiet i Skövde lämnat in en motion om tak på barngrupper på de kommunala förskolorna. Han skriver att för att uppfylla kriterierna för en bra förskola är det en förutsättning att barngrupperna hålls på en lämplig nivå. Det finns forskning som visar att barnens språkutveckling, identitetsutveckling och samspel med vuxna försämras av stora barngrupper. Buller, stress och konflikter blir ett större problem med stora barngrupper. Mindre barngrupper är inte bara viktigt för barnen, utan även för personalen. Vidare skriver han att Skolverkets rekommendationer är ett tak på 12 barn på en småbarnsavdelning och ett tak på 15 barn på en avdelning, där barnen är tre år och äldre.

I motionen föreslås att:

Kommunfullmäktige sätter ett tak på barngrupperna på kommunens förskolor i Skövde kommun till max 12 på en småbarnsavdelning och max 15 barn på en avdelning där barnen är tre år och äldre.

Motionen har skickats på remiss till skolnämnden.

Skolnämnden har föreslagit avslag på motionen.

Skövde har en policy för förskoleplatser som innebär att varje barn har tillgång till en heltidsplats, detta gäller även barn till arbetssökande och föräldralediga. Detta innebär att det är sällan som alla barn är på plats samtidigt under veckan. En undersökning som gjordes hösten 2013 visade att planerat antal barn per heltidstjänst var 5,4 medan verkligt närvarande var 4,6 barn per heltidstjänst.

Den ekonomiska konsekvensen av att följa motionärens förslag skulle enligt skolnämnden innebära:

- Ytterligare 12 nya förskolor om 5 avdelningar skulle behöva byggas, med investeringskostnad på minst 300 miljoner kronor. Driftskostnaden skulle uppgå till 3,5 miljoner per förskola, över 42 miljoner totalt i ökad driftskostnad.
- Förstärkning av personalbemanning med minst ytterligare en heltidstjänst på samtliga förskolor, utifrån förskolan uppdrag att ha öppet 12 timmar, med en ökad driftskostnad på ca 21 miljoner kronor.
- Ökad kostnad för måltidspersonal.

Kommunstyrelsens stabs bedömning

Kommunstyrelsens stab delar skolnämndens bedömning att det saknas utrymme i såväl investerings- som och driftsbudget för 2015-2017.

Handlingar

Motionen 2013-10-24

Yttrande skolnämnden 2014-02-26, § 13

Delges

Skolnämnden

Motion om tak på barngrupper på de kommunala förskolorna

Barngrupperna i Skövdekommun blir bara större och större.

”Kommunerna avgör, utifrån lokala förhållanden, vilken gruppstorlek och vilken personaltäthet som är den lämpligaste. Enligt Skolverkets utvärdering av förskolan har det främst varit ekonomiska överväganden som avgjort gruppstorlekarna. Faktorer som upptagningsområdets sociala struktur, personalens utbildning och andelen barn i behov av särskilt stöd har haft mindre betydelse.” – står det i Skolverkets allmänna råd för kvalitet i förskolan (s.15)

Det är dags att sätta ett tak på barngrupperna i de kommunala förskolorna nu. För att ge en fingervisning om hur det ser ut i Skövdekommun kan som exempel Solrosen förskola lyftas fram. På den ena småbarnsavdelningen har barngruppen där varit så stor som 18 barn eller 36 barn under våren 2013.

Det finns gott om forskning som visar att barnens språkutveckling, identitetsutveckling och samspel med vuxna försämras av stora barngrupper. Även den dagliga arbetsmiljön försämras. Buller, stress och konflikter blir ett större problem med stora grupper. Mindre barngrupper är inte bara viktigt för barnen, utan även för personalen.

Verksamheten i alla förskolor ska främja barns utveckling, kreativitet och lärande. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra grunden för verksamheten. För att detta ska fullföljas och lyckas så krävs det att barngrupperna inte är för stora. Utvecklingen mot allt fler stora grupper i förskolan är mycket oroväckande eftersom en av de viktigaste kvalitetsfaktorerna är just barngruppernas storlek och sammansättning. Barngruppernas storlek är enligt många forskare långt viktigare som kvalitetsfaktor än personaltätheten.

För att uppfylla kriterierna för en bra förskola är det en förutsättning att barngrupperna hålls på en lämplig nivå. Skolverkets rekommendationer är ett tak på 12 barn på en småbarnsavdelning och ett tak på 15 barn på en avdelning där barnen är 3 år och äldre.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår miljöpartiet i Skövde att kommunfullmäktige beslutar om att:

- Sätta ett tak på barngrupperna på kommunens förskolor i Skövdekommun till max 12 på en småbarnsavdelning och max 15 barn på en avdelning där barnen är 3 år och äldre.

För miljöpartiet i Skövde

Jasmin Vizlin

§ 13/14**Yttrande över remiss, motion om tak på barngrupper**

SKN2013.0220

Behandlat av	Datum	Ärende
1 Skolnämndens arbetsutskott	2014-02-12	17/14
2 Skolnämnden	2014-02-26	13/14

Beslut

Skolnämnden föreslår fullmäktige besluta att avslå motionen med nedanstående yttrande

Yrkanden

Roger Almgren, MP, yrkar bifall till motionen.

Beslutsgång

Ordföranden ställer arbetsutskottets förslag till beslut mot yrkande om bifall till motionen. Ordföranden finner att skolnämnden beslutat enligt arbetsutskottets förslag till beslut.

Reservation

Roger Almgren (MP) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

Bakgrund

Miljöpartiet har i en motion föreslagit att sätta ett tak på barngrupperna på kommunens förskolor i Skövde kommun till max 12 på en småbarnsavdelning och max 15 barn på en avdelning där barnen är 3 år och äldre.

De skriver i motionen att det finns gott om forskning som visar att barnens språkutveckling, identitetsutveckling och samspel med vuxna försämras av stora barngrupper. Att även den dagliga arbetsmiljön försämras. Buller, stress och konflikter blir ett större problem med stora grupper. Mindre barngrupper är inte bara viktigt för barnen, utan även för personalen.

Yttrande

I de nya allmänna råden för förskolan som Skolverket gav ut 2013 framgår det att det inte längre finns några givna tal över storlek på barngrupper. Det ska istället finnas en fungerande modell för resursfördelningen som utgår från förskolornas olika behov och lokala förutsättningar genom att ta hänsyn till socioekonomisk karaktär, barnens ålder, personalens kompetens, personaltäthet, lokalernas och utemiljöns utformning, barn med annat modersmål än svenska, barn i behov av särskilt stöd i sin utveckling samt barngruppens sammansättning och storlek.

Förskolechef i skolförvaltningen har delegation på hur de ska organisera sin verksamhet och avgör då hur många barn som ska finnas på varje avdelning.

Varje förskola har ett "Barnuppdrag" som regleras utifrån lokalernas storlek och barnens ålder. Uppdraget är något lägre på hösten än på våren, detta för att få plats för de barn som önskar plats under våren. Resursmodellen för förskolorna följer de allmänna råden vad gäller att det finns en modell för resurstilldelning.

Barnantalet varierar över åren, de senaste åren är åldergrupperna på mellan 530-630 barn. Detta gör att varje förskola måste anpassa sina barngrupper utifrån de barn som önskar plats på förskolan. Ibland gör detta att det finns 2 avdelningar med yngre barn och 3 med äldre men lika ofta tvärtom. För att kunna erbjuda alla barn plats finns heller ingen fast gruppindelning, vissa förskolor har avdelningar för varje ålder, andra har några åldersgrupper i varje avdelning.

Skövde har en policy för förskoleplatser som innebär att varje barn har tillgång till en heltidsplats. Detta gäller även barn till arbetssökande och föräldralediga. Detta innebär att det är sällan som alla barn är på plats samtidigt under veckan. I höstens KKIK (kommunens kvalitet i korthet) en undersökning som gjordes under hösten 2013 visade statistiken att av planerat antal barn per heltidstjänst är 5,4 medan verkligt närvarande är 4,6.

Ekonomisk konsekvens

Att följa motionärernas förslag skulle innebära att ytterligare ca 12 nya förskolor om 5 avdelningar skulle behöva byggas. Detta innebär en investeringskostnad på minst 300 mnkr.

Driftkostnaden för dessa nya förskolor skulle gå upp till 3,5 mnkr per förskola dvs över 42 mnkr i ökade driftkostnader.

Personalbemanning utifrån förskolans uppdrag att ha öppet 12 timmar behöver förstärkas med minst ytterligare en heltidstjänst på samtliga förskolor vilket medför en ökad driftkostnad på ca 21 mnkr. Till detta kommer kostnad för måltidspersonal.

Handlingar

Remiss, motion om tak på barngrupper
Tjänsteutlåtande

Delges

Kommunfullmäktige

KS § 85/14**VA-policy för Skövde kommun**

KS2013.0045

Behandlat av	Datum	Ärende
1 Kommunstyrelsens arbetsutskott	2014-04-23	89/14
2 Kommunstyrelsen	2014-05-05	85/14

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att anta VA-policy för Skövde kommun med den av Marie Ekman (S) yttrade ändringen.

Yrkanden

Marie Ekman (S) yrkar att en strykning görs i policyn:

Under rubriken VA-försörjning utanför kommunalt verksamhetsområde, tredje stycket, stryks skrivningen efter ordet tillsynsmyndigheten. Lydelsen blir: Om dricksvatten erbjuds via den allmänna anläggningen ska detta ske efter samråd med tillsynsmyndigheten.

Bakgrund

Tekniska förvaltningen har inkommit med förslag till VA-policy för Skövde kommun. VA-policyn är ett viktigt styrdokument i arbetet med VA-planen.

Arbetet med VA-planen delas in i fyra steg. I steg 1 utarbetas en VA-översikt/nulägesbeskrivning. I steg 2 fastställs strategiska vägskäl och riktlinjer i en VA-policy som antas av kommunfullmäktige. I steg 3 tas den kommunala VA-planen utifrån arbetet i de två föregående stegen. Steg 4 innebär implementering av VA-planen.

Handlingar

VA-policy för Skövde kommun

Delges

Tekniska förvaltningen

Näringslivsenheten

VA-policy för Skövde kommun

Allmänt

VA-försörjningen syftar till att tillgodose behovet av dricksvatten och vatten för andra hushållsändamål samt att avleda avloppsvatten. I områden med samlad bebyggelse ingår även avledning av dagvatten och dränvatten som en del av avloppshanteringen. Inom kommunens verksamhetsområde ansvarar VA-huvudmannen för VA-försörjningen, medan ansvaret i övriga områden ligger på fastighetsägaren.

VA-försörjningen ska vara långsiktigt hållbar, både socialt, ekonomiskt och ekologiskt. Det innebär att vattenförsörjningen ska vara robust och uppfylla krav på god dricksvattenkvalitet. Avloppsvatten ska avledas utan olägenhet för människors hälsa eller miljön. All VA-försörjning ska uppfylla kraven på god resurshushållning, till exempel genom att begränsa energiförbrukningen och tillvarata avloppets växtnäringssämnen. Hållbar utveckling förutsätter också att VA-försörjningen över tiden kan anpassas till ett förändrat klimat.

Nationella styrdokument

Lagar och föreskrifter som styr vatten och avlopp är främst vattentjänstlagen, dricksvattenföreskrifterna, anläggningslagen, plan- och bygglagen samt miljöbalken.

Vatten och avlopp styrs även av miljökvalitetsnormer och vattenmyndigheternas åtgärdsprogram inom svensk vatten- och havsmiljöförvaltning.

De nationella miljömål som har störst betydelse för vatten och avlopp är bara naturlig försurning, ingen övergödning, levande sjöar och vattendrag, grundvatten av god kvalitet, hav i balans samt myllrande våtmarker.

Lokala styrdokument

Styrdokument på kommunal nivå är i första hand

- Översiktsplan
- Nämndsriktlinjer för prioritering av åtgärdsbehov i ärenden om enskilda avlopp (Miljönämnden Östra Skaraborg)
- Nämndsriktlinje för bedömningsgrunder för hög och normal skyddsnivå för enskilda avlopp (Miljönämnden Östra Skaraborg)
- Riktlinjer för dagvattenhantering i Skövde kommun (antagen av kommunstyrelsen Skövde kommun)
- Allmänna bestämmelser för brukande av allmän VA-anläggning i Skövde kommun (ABVA)

Generella riktlinjer

Kommunen ska

- Vid all bebyggelseplanering eftersträva en klimatanpassad och långsiktig hållbar dricksvattenförsörjning, spillvattenhantering och dagvattenhantering.
- Se till att långsiktig och förvaltningsövergripande VA-planering sker, innanför och utanför det kommunala verksamhetsområdet. VA-planen revideras minst varje mandatperiod, i likhet med översiktsplan. Kommunstyrelsen ger uppdrag att revidera VA-planen.
- Bedöma behov av allmän VA-anläggning enligt Lagen om allmänna vattentjänster i samverkan mellan kommunstyrelsen, Miljönämnden Östra Skaraborg och Huvudmannen för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen.
- Verka för återföring av näringsämnen, energieffektivitet och resurshushållning.

VA-försörjning inom kommunalt verksamhetsområde

- Huvudmannen ska trygga långsiktig vattenförsörjning ur ett flergenerationsperspektiv och ansvarar för att reservvatten finns inom samtliga distributionsområden för dricksvatten enligt nationella rekommendationer.
- Huvudmannen ska underhålla och förnya ledningsnätet på ett hållbart sätt för att minska förlusten av dricksvatten på väg till kund, minska mängden oönskat tillskottsvatten till spillvattennätet, samt verka för att minska förekomst av bräddningar och förebygga källaröversvämningar.
- Huvudmannen ska dimensionera befintliga och nya allmänna dagvattensystem som är anpassade till ett förändrat klimat.
- Huvudmannen ska sträva efter en förnyelsetakt på 100 år för det allmänna VA-ledningsnätet.

VA-försörjning utanför kommunalt verksamhetsområde

- Miljönämnden Östra Skaraborg bereder, beslutar och kommunicerar bedömningsgrunder och riktlinjer för ärenden om enskilda avlopp.
- Miljönämnden Östra Skaraborg förväntas via en tillsynsplan löpande ställa krav på anpassning av enskilda avloppsanläggningar till lagstiftningens krav och verka för återföring av näring från hushållsavlopp enligt lagstiftningens intentioner.
- Om dricksvatten erbjuds via den allmänna anläggningen ska detta ske efter samråd med tillsynsmyndigheten ~~och redovisning av godkänd långsiktig avloppslösning.~~ *se KS 85*
- Utökning av verksamhetsområde för kommunal anslutning förutsätter en hög bebyggelsetäthet och påvisbart behov utifrån hälso- eller miljöhänsende.
- Vid utökning av verksamhetsområde ska ekonomiska, sociala och ekologiska konsekvenser bedömas.

KS § 86/14**Barn- och ungdomspolitiskt program 2015-2018**

KS2014.0208

Behandlat av	Datum	Ärende
1 Kommunstyrelsens arbetsutskott	2014-04-23	92/14
2 Kommunstyrelsen	2014-05-05	86/14

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att ett Barn- och ungdomspolitiskt program för 2015-2018 tas fram och ersätter tidigare beslut i kommunfullmäktige 2011-11-28 § 130.

Bakgrund

När det ungdomspolitiska programmet i november 2011 antogs av kommunfullmäktige ingick i beslutet att programmet skulle följas upp och revideras 2014.

Skövde kommun har under åren 2012-2014 arbetat utifrån det ungdomspolitiska programmet med goda resultat. För att ta ytterligare steg i utvecklingen mot de nationella målen inom området och FN:s barnkonvention bör Skövdes ungdomspolitik utvidgas till att omfatta även barn i yngre åldrar.

Ungdomspolitisk proposition

Regeringen har fattat beslut om en proposition "Med fokus på unga - en politik för goda levnadsvillkor, makt och inflytande" (2013/14:191). Av propositionen framgår förslag på nya mål för målgruppen 13 till 25 år. Målformuleringen lyder: "Alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen".

Ungdomspolitiken föreslås vara sektorsövergripande och alla insatser som berör ungdomar bör ha ett ungdomsperspektiv. Den nationella målsättning och den lokala politiken bör följa de nationella riktlinjerna.

FN:s barnkonvention

FN:s barnkonvention innefattar alla barn upp till 18 år. Konventionen utgår från följande grundpelare:

- Artikel 2 Barnens rätt till likvärdiga villkor
- Artikel 3 Barnens bästa i främsta rummet
- Artikel 6 Barnens rätt till liv och utveckling
- Artikel 12 Barnens rätt att uttrycka åsikter

Kommunstyrelsens stab gör följande bedömning

Det ungdomspolitiska programmet har fungerat bra som styrinstrument för arbete riktat mot ungdomar. Flera viktiga resultat har uppnåtts t.ex. former för hur unga kan involveras i olika beslutsprocesser, fler mötesplatser för unga samt ökad förståelse för målgruppens betydelse för Skövdes utveckling. För att ta ytterligare steg i utvecklingen är bedömningen att programmet bör utvidgas för att omfatta barn och unga 0-25 år. Det är i unga år som grunden för tillit till samhället läggs, vilket är en förutsättning för en väl fungerande

demokrati och känsla av delaktighet. Därför förordar staben att det ungdomspolitiska programmet utvidgas till att omfatta även barn. På så sätt kan strävan att uppnå FN:s barnkonvention även ingå som del i programmet.

Inriktningen i ett Barn- och ungdomspolitiskt program föreslås bli arbete, bostad, barn och ungas levnadsvillkor och delaktighet. Programmet ska präglas av ett folkhälso-, mångfalds- och jämställdhetsperspektiv.

Det nya Barn- och ungdomspolitiska programmet bör utarbetas i bred förankring med politiker och tjänstemän som representerar hela den kommunala verksamheten samt unga.

Processen att utarbeta programmet bör startas omgående för att sedan beslutas i kommunfullmäktige under första delen av år 2015.

Delges

Samtliga nämnder

Kommundirektör

Folkhälsoråd

Ungdomsstrateg

KS § 87/14**Årsredovisning 2013 för Samordningsförbundet SkövdeHjoTiBorg**

KS2014.0184

Behandlat av	Datum	Ärende
1 Kommunstyrelsens arbetsutskott	2014-04-23	90/14
2 Kommunstyrelsen	2014-05-05	87/14

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige godkänner Samordningsförbundet SkövdeHjoTiBorgs årsredovisning för 2013, samt beviljar styrelsen ansvarsfrihet för 2013.

Bakgrund

Samordningsförbundet SkövdeHjoTiBorg har inkommit med årsredovisning för år 2013. Revisorerna har tillstyrkt ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter för år 2013.

Handlingar

Årsredovisning 2013 Samordningsförbundet SkövdeHjoTiBorg
Revisionsberättelse för 2013
Granskningsrapport pwc av 2013 års ekonomi och verksamhet
Protokollsutdrag Samordningsförbundet 2014-02-17

Delges

Samordningsförbundet SkövdeHjoTiBorg
Ekonomichefen

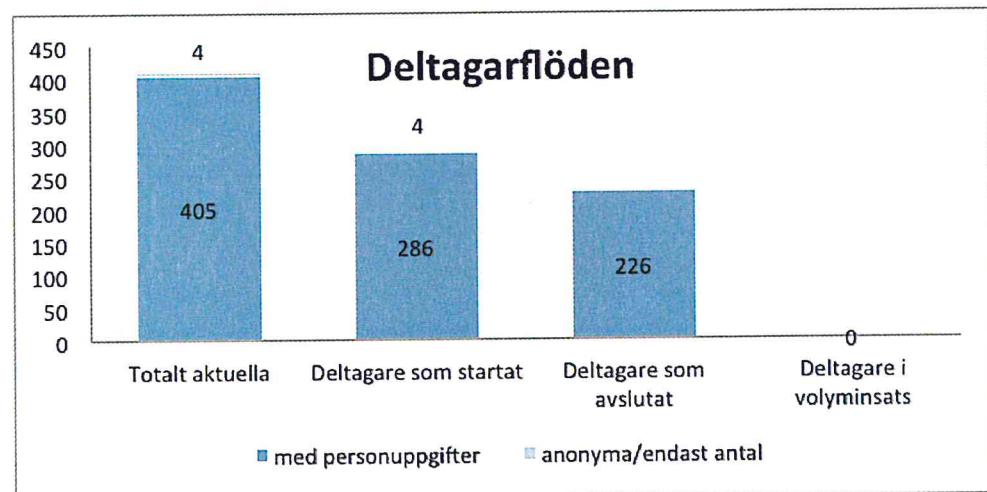
Förvaltnings- och verksamhetsberättelse avseende 2013 års verksamhet

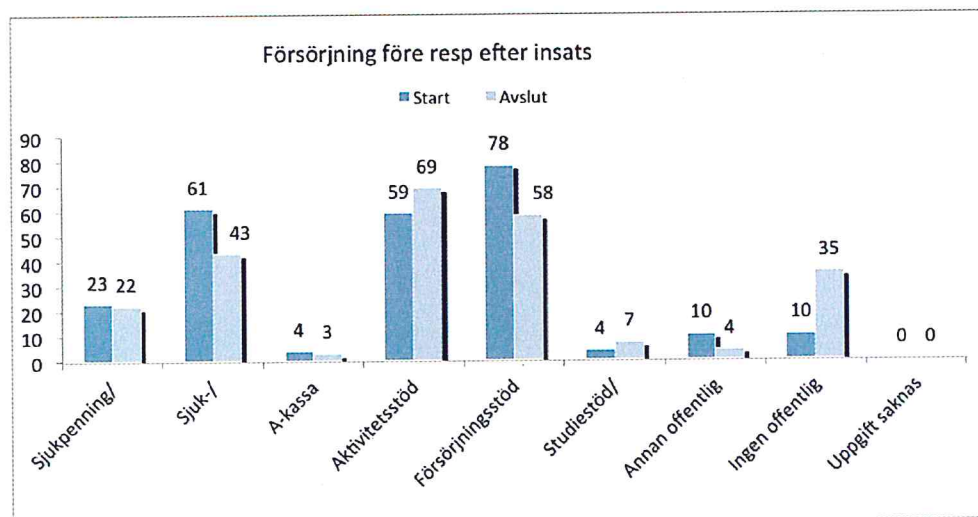
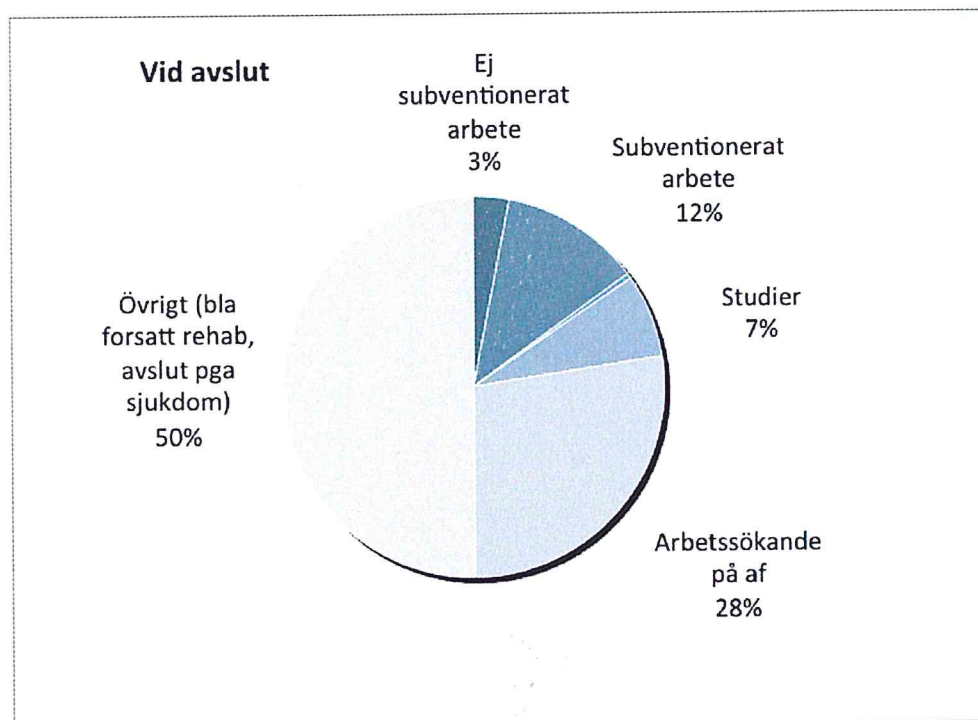
Sammanfattning av årets verksamhet:

Styrelsen för Samordningsförbundet i SkövdeHjoTiBorg, 222 000 – 2253, avger härmed årsredovisning för verksamhetsåret 2013.

Verksamhetens kostnader uppgick enligt resultaträkningen till 7 564 591 SEK. Årets verksamhet lämnade ett resultat på ./.. 1 674 261 SEK. Det egna utgående kapitalet vid årsskiftet 2013/2014 blev 3 132 094 SEK.

Totalt har förbundet under verksamhetsåret haft 405 individer i aktiviteter under året. Av dessa har 226 individer avslutats varav 34 till arbete med eller utan ekonomiskt stöd, 16 till studier, 58 till fortsatt rehabilitering och 62 står till arbetsmarknadens förfogande. Underlaget är hämtat från vårt redovisningssystem SUS och visar alltså att både självförsörjningen och anställningsbarheten har ökat i enlighet med de uppsatta målen i verksamhetsplanen.

Våra uppdrag under året:

Vägen till arbete

81 deltagare registrerade i uppdraget. 37 har avslutats varav 6 till arbete och 3 till studier. 4 bedöms ha en arbetsförmåga, men ännu inte fått något arbete. Av de 81 kommer 12 ungdomar från Gymnasium Skövde, Kavelbro. 5 har utförsäkrats under året och antingen gått till aktivitetsstöd eller i särskilda fall sjukpenning. Ingen har beviljats sjukersättning.

En väg in – via AME

210 deltagare varav 84 har avslutats i uppdraget. 19 har gått till arbete, 8 till studier. I uppdraget att coacha individer med anställningsstöd i kommunerna mot arbete utanför kommunen, har i Skövde kommun 2 personer gått till utbildning, 6 till anställning och 2 till anställning på AMA. I och med denna rörelse har andra individer kunnat erbjudas tillfällig anställning inom AMA som en del av en handlingsplan ut mot arbete eller studier. I Tibro kommun är processen igång och intensifieras under 2014. Hjo och Karlsborgs kommuner finns ännu inte överblick över hur många anställda det finns inom kommunerna som går på någon form av anställningsstöd vilket gör att insatsstarten fördröjs.

Möjligheternas kurs

Totalt 35 deltagare under året. 26 har avslutats under året varav 16 till fortsatt rehabilitering och 8 till arbetslivsinriktad rehabilitering. 9 deltagare fortsätter aktiviteten på Hellidens folkhögskola våren 2014.

Ett samlat medborgarstöd

Genomfört för tjänstemän och politiker i Tibro kommun. Resultat – i kommuns budget anslås medel för tidiga insatser utifrån ett socioekonomiskt arbetssätt. 30 personer har tagit del av insatsen.

Kompetensutvecklingsinsatser

100 personer från samtliga ingående myndigheter har deltagit i insatserna.

Kartläggning unga vuxna i Skövde kommun

Slutrapport i februari 2014. Resultatet av denna kartläggning och djupintervjuer av 8 ungdomar tas tillvara i den förstudie förbundet nu går vidare med riktat mot ungdomar som varken arbetar eller studerar.

Samverkansteam på Skaraborgs sjukhus

Försäkringskassans handläggare har tillsammans med rehabiliteringskoordinatorer genomfört kvalitetsgranskningar av läkarintyg och återkopplat resultatet till aktuella verksamhetsområden. Det som studerats är främst sambandet mellan individens diagnos och funktionsnedsättning och hur det påverkar individens förmåga till aktivitet.

Resultatet visar på att intygens kvalitet har förbättrats. Till det har ett etablerat samarbete utvecklats under året där koordinatörer tillsammans med Försäkringskassans handläggare på plats kunnat ge mer direkt hjälp till både patient som läkare.

Allmänt om verksamheten

Samordningsförbundet i SkövdeHjoTiBorg bildades den 1 januari 2011 i enlighet med lagen 2003:1210 om finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet. Samverkande parter är Skövde, Hjo, Tibro och Karlsborgs kommuner, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Västra Götalandsregionen.

Förbundets verksamhet är helt inriktat mot ökad samverkan mellan parterna och att driva metodutvecklingsuppdrag som i sin tur bör implementeras av ägarna om uppdragen varit lyckade.

Den finansiella samordningen skall ses som ett viktigt steg mot en **hållbar** välfärd för de enskilda invånarna och för samhället i stort – inte ersätta nuvarande samsarbetsformer utan stödja och fördjupa.

Verksamhetsmässiga mål

Samordningsförbundet finansierar eller delfinansierar rehabiliteringsaktiviteter hos huvudmännen där deltagarna är aktuella hos minst två av huvudmännen.

Genom den samverkan och de insatser samordningsförbundet stöttar skall:

- samverkan öka mellan parterna
- självförsörjningen öka
- anställningsbarheten öka

Med hänvisning till beskrivningen ovan har vi under åren uppnått de allmänt uppsatta målen för verksamheten.

Uppföljning

Det omgjorda statliga uppföljningssystemet SUS används. Samtliga deltagare i våra aktiviteter är inlagda i systemet per den 31 december 2013.

Finansiella mål

Det egna kapitalet uppgår till 3 132 094 SEK. Innevarande år har del av eget kapital tagits i anspråk och inför verksamhetsåret 2015 är förbundets ekonomi i balans.

2014-02-17

Dnr 2014-0001

Styrelsen

Arbetet i Samordningsförbundet SkövdeHjoTiBorg leds av en styrelse. Ordförande är Västra Götalandsregionens ordinarie ledamot och vice ordförande är Försäkringskassans ordinarie ledamot. Kansliet bemannas med en heltidstjänst som ansvarar för att arbetet fortskrider enligt den förbundsordning som förbundet antagit.

Styrelsen har haft följande sammansättning:

Ordinarie ledamöter:

Roland Wanner, (Mp), ordförande, Västra Götalandsregionen

Torgny Andersson, vice ordförande, Försäkringskassan

Kjell Sjölund, (C), Karlsborgs kommun

Carl Löfgen, ledamot, Arbetsförmedlingen

Ersättare:

Katarina Johansson (M), Skövde kommun

Catrin Hulmarker, (M), Hjo Kommun

Claes Jägevall, (Fp), Tibro kommun

Linnéa Hultmark, (C), Västra Götalandsregionen

Conny Haraldsson, Arbetsförmedlingen

Louise Ahlgren, Försäkringskassan

Revisorer 2013:

Deloitte på uppdrag av Försäkringskassan

Ulla Götblad, (S), Västra Götalandsregionen

Övrigt styrelse:

Samordningsförbundets styrelse har under 2013 hållit 4 protokollförda sammanträden.

Ordförande Roland Wanner, vice ordförande Torgny Andersson och ledamoten Kjell Sjölund har utgjort Samordningsförbundets presidium. Presidiet har hållit 6 protokollförda sammanträden.

Representanter från de samverkande myndigheterna i SkövdeHjoTiBorg har utgjort beredningsgrupp till styrelsen. Ingående ledamöter är socialcheferna liksom IFO-cheferna från respektive kommun, en representant från psykiatrin, primärvårdsområdeschefen samt sektionschef från Fk och Af. Beredningsgruppen har under året träffats 4 gånger och minnesanteckningar har förts vid dessa tillfällen.

Styrelsen, beredningsgruppen, förbundsdirektör samt handläggare i förbundets uppdrag har under året deltagit i ett antal olika konferenser och nätverksträffar. NNS höstkongress genomfördes med deltagande från förbundet på Arlanda i oktober 2013 och kan ses som en fortsättning på den kongress som genomfördes för förbunden under våren i Skövde.

Förbunden i Skaraborg tog den 8 november 2013 tillsammans med deltagare från alla parter ett avstamp för 2014 års utbildningsinsats inom KUR. KUR kommer knytas till Samordningsförbundens plattformorganisation även för verksamhetsåret 2015.

I delårsrapporten för 2013 återfinns i övrigt en utförlig beskrivning över de konferenser som arrangerats under året. Det som tillkommit är ett antal frukostseminarier genomförts hos parterna med syfte att lära känna mer av varandras verksamheter.

Ekonomiadministrationen utförs av Administrativ Centrum, Västra Götalandsregionen.

Erfarenheter och slutsatser av verksamheten 2013

I enlighet med de verksamhetsmål förbundet antagit kan sägas att målgruppen som förbundet generellt arbetar med befinner sig i ett utanförskap som är långvarigt. Denna sanning står sig fortfarande. Ofta en sammansatt problematik vilket gör att behovet av att utveckla metoder och arbetssätt för att möta målgruppen är stort. Våra uppdragstagares rapporter visar med all tydlighet att så är fallet. Allt hänger ihop och det innebär att varje ingående part i Samordningsförbundet måste se sin del av uppdraget till gagn för den enskilde individen. Helheten måste skapas och organisationen är till för individen – inte tvärtom.

I Tibro kommun har kommunen med stöd av förbundet genomlyst kommunens samtliga förvaltningar för att få en samsyn kring tidiga insatser. "Ett samlat medborgarstöd" där tjänstemän och politiker samlats för att diskutera och agera för det totala utanförskapet. Utanförskapet berör alla och ligger inte enbart på exempelvis socialtjänsten att åtgärda. I uppdraget har förvaltningarna ifrågasatt ett eget handlingsmönster för att i framtiden kunna arbeta smartare till gagn för den enskilde individen.

Tibro kommun avsätter medel fortsättningsvis för att tidigarelägga insatser för utsatta målgrupper. Ett steg för en social hållbarhet. Under verksamhetsåret 2014 erbjuder sig Socialförvaltningen i Tibro att informera andra intresserade kommuner om tillvägagångssätt och arbetssätt.

Det gemensamma arbetet med att skapa ett gemensamt förbund i Östra Skaraborg har under året slutförts. Samordningsförbundet SkövdeHjoTiBorg kommer från och med den 1 januari 2015 att tillsammans med Falköping Tidaholm bilda Samordningsförbundet Östra Skaraborg. En dialog som varit ett givande och tagande, men där diskussionen förts i en god anda. Under 2014 fortsätter arbetet med att synkronisera de två förbundens verksamheter och arbetssätt.

Implementering eller fortsatt projektverksamhet? Svårigheterna att implementera metoder och arbetssätt är väl kända och frågan är om vi får bäst resultat och fortsatt inspirerande medarbetare om projekten istället fortsätter men korrigeras utifrån det vi lär oss av uppdraget?

När det gäller implementering har ett konkret uppdrag stått i fokus. Möjligheternas kurs i Helliden och Hjo folkhögskola. Trots intensiva kontakter mellan departement, skriftliga frågor till arbetsmarknadsministern i Riksdagen, folkhögskolor, folkbildningsrådet är man från statens sida inte beredd att gå in och anslå medel till denna förebyggande rehabinsats. Förbundet har fortsatt satsningen under året och anslår medel fram till maj 2014 för en grupp på Hellidens folkhögskola. Hjo folkhögskola avslutades vid årsskiftet utifrån att de under hösten inte lyckades få ihop en tillräckligt stor grupp till aktiviteten. Folkbildningsrådet har nu tillsammans med folkhögskolorna själva äga och driva frågan vidare gentemot staten. För den enskilde individen finns det gott om vittnesbörd om hur viktig insatsen varit. Två deltagarröster:

"Jag var bara hemma i flera år, isolerade mig mycket och kände mig ensam. Kursen gav mig chansen att börja i min egen takt, kommer så mycket jag själv orkar, det var otroligt viktigt för mig!"

"Detaljerna i kursen har inte varit det centrala. Vi möter all de utmaningar vi behöver och jag har haft som mål att både vädra slumrande sidor, våga och göra vad som bär mig emot och stärka det som kommer att ge ett bättre liv. Det har inte handlat om silver eller sjukdomar utom om mig själv och min framtid. Alla har bidragit och jag är starkare idag än när jag kom hit."

Kampen på arbetsmarknaden har hårdnat. Det är enligt årsrapporterna från aktiviteterna många som konkurrerar om praktikplatser och arbetsuppgifter som kan anpassas. Behovet av fler ingångsjobb är stort och vi har idag ingen lösning. En process med att utveckla sociala företag pågår och under 2014 kommer ytterligare någon av kommunerna att ta steget till en sammanhållen policy för sociala företag. Karlsborgs kommun har antagit en vision och en handlingsplan för att bygga upp sociala företag. Genom den delfinansiering förbundet bidrar med till LSS ansvarig i Karlsborgs kommun och uppdraget Vägen till arbete, har det möjliggjort att VGR bifallit en medfinansiering av en konkret ansökan om att starta ett hunddags i kommunen. Fler kommuner arbetar konkret med planer på att anta en vision och handlingsplan för sociala företag. Hjo kommun fick under året förstudiemedel från ESF att utreda förutsättningarna för sociala företag i kommunen och Samordningsförbundet har för verksamhetsåret 2014 avsatt utvecklingsmedel för att kunna stötta lokala initiativ.

Samverkan mellan parterna har ökat, men den måste ständigt återerövas och är en ständigt pågående process. **Varje ingående myndighet och ägare**

till förbundet har ett eget ansvar att prioritera samverkan med individen i centrum. En portal som fortfarande gäller.

Uppdrag 2014

Vägen till arbete. Målgrupp unga med funktionsnedsättning. Målgruppen är fortfarande på en mycket hög nivå och för Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen tillhör gruppen en prioriterad målgrupp. Ett delmål 2014 är att undersöka förutsättningarna till samlokalisering som bygger på att myndigheterna möter individerna på deras villkor. Inte tvärtom.

En väg in – via AME fortsätter även 2014. Ledord – individen i centrum och delaktig i sin egen rehabiliteringsprocess. Är det här en bas för fler uppdrag och för fler grupper 2015? Se nedan förstudien riktad mot unga utanför som varken arbetar eller studerar.

Mer finns att göra emellan parterna för att underlätta flödet in och ut ur AME/AMA. Den tillgång till Arbetsförmedlingens resurser direkt på enheterna har varit ett lyft för verksamheten. Individer som är placerade i kommunerna i någon form av anställning med stöd har fått coaching mot den reguljära arbetsmarknaden och det har gett resultat 2013. Satsningen fortsätter 2014.

De medel vi tillför för köp av tjänst underlättar flödet för en enskild individ. I och med att kontaktvägarna till vården liksom psykiatrin inte fungerar tillfredsställande behövs dessa medel så att flödet igenom kan hållas. Det skall inte behövas men är ett faktum. Under 2014 behöver parterna arbeta vidare med just den frågan.

Samverkansteam fortsätter på Skaraborgs Sjukhus. Uppdraget förändras till att ha en inriktning att förbättra cancersjuka patienters sjukskrivningsprocess, säkerställa och stödja rehabprocessen inom Vuxenpsykiatrin samt en inventering kring kuratorernas utbildning och kompetens och försäkringsmedicin.

Utvecklingscheckar för utveckling av sociala företag. Vi testar en modell med stöd av Coompanion Skaraborg.

Vi vill vara med! Svenska ESF rådet beviljade förbundet medel 2013 till en förstudie riktad mot unga utanför som varken arbetar eller studerar. Förstudien genomförs i samverkan med de två övriga förbunden i Östra Skaraborg samt i samverkan med bland annat Skaraborgs kommunalförbund. Målet med förstudien är att under hösten 2014 inlämna en komplett ansökan till Svenska ESF rådet om ett större ESF uppdrag som bygger på varje enskild kommuns möjligheter att i tid identifiera och upptäcka de individer som riskerar att tidigt hamna utanför. I den statliga utredningen ”Unga utanför” föreslås att Samordningsförbundens plattformorganisation bör användas för insatser riktad mot denna målgrupp.

Medel föreslås satsas och riktas till förbunden och om samordningsförbunden får ett sådant uppdrag 2015, så har förbunden i Östra Skaraborg därmed en plan på hur arbetet kan bedrivas. I februari 2014 kommer resultatet av den undersökning som Skövde kommun tillsammans med Högskolan i Skövde genomfört riktat mot 10 ungdomar som varken arbetar eller studerar. Dessa erfarenheter tas tillvara i förstudien.

Ett sätt att använda *bildterapi för arbetslösa ungdomar* som en väg för att stärka sin egen självbild genomförs i samverkan med en doktorand på Skaraborgsinstitutet och Tibro kommuns socialförvaltning. Ett verktyg för framtiden?

Möjligheternas kurs i samverkan mellan Hellidens folkhögskola avslutas maj 2014. Därefter äger folkbildningsrådet och folkhögskolorna själva processen att skapa en hållbar finansiering.

Årets engagemang utdelas till den företagare som visat stort engagemang och vågat ta emot någon ungdom med funktionsnedsättning. Förbundet har delat ut utmärkelsen sedan 2009 och traditionen fortsätter. Nytt för 2014 är att vi bjuder in samtliga pristagare till en gemensam diskussion med lednings- och handläggargruppen för Vägen till arbete med syfte att diskutera hur vi gemensamt kan få fler att våga öppna dörren för målgruppen.

Ekonomiskt utfall

Sammanfattning ekonomi för Samordningsförbundet SkövdeHjoTiBorg 2013-12-31

Belopp i tkr	A. Utfall jan-dec 2013	B. Budget jan-dec 2013	C. Avvikelse jan-dec 2013	D. Prognos helår (aktuell)	E. Prognos helår (föregående uppf tillfälle)	F. Budget helår 2013	G. Utfall jan-dec 2012
.Nettokostnad och balansnetto	-7 534	-8 174	640			-8 174	-4 405
.Bidrag	5 860	5 860	0			5 860	5 860
.Resultat	-1 674	-2 314	640			-2 314	1 455
.Utgående EK	3 132						4 806

Bidrag

Huvudmännen bidrar ekonomiskt till samordningsförbundets verksamhet enligt följande:

Bidrag 2013	SOF SkövdeHjoTiBorg
Bidrag i kr	
Försäkringskassa	1 465 000
Arbetsförmedlingen	1 465 000
Kommun	1 465 000
Hälso- och sjukvårdsnämnd	1 465 000
Totalt	5 860 000

**Uppföljning av verksamhet och projekt - SOF SkövdeHjoTiBorg
Jan-Dec 2013**

	Nettokostnad och finansnetto i tkr per område	Utfall jan-dec 2013	Budget jan-dec 2013	Avvikelse jan-dec 2013	Prognos helår 2013	Budget helår 2013
1001	Politisk organisation	-197	-170	-27		-170
1010	Gemensamt	-1 033	-1 060	27		-1 060
2000	Informationsmaterial	-9	-80	71		-80
2010	Utvärdering	0	-50	50		-50
2020	Kompetensutveckling	-99	-140	41		-140
6000	Vägen till arbete	-1 797	-1 900	103		-1 900
7001	Uppstartsresurser	83	0	83		0
7003	Möjligheternas kurs	-1 177	-1 237	60		-1 237
7004	En väg in via AME	-2 990	-3 187	197		-3 187
7005	Kartläggning unga vuxna i Skövde kommun	-100	-100	0		-100
9007	Ett samlat medborgarstöd	-250	-250	0		-250
	Totalt	-7 319	-8 174	605	0	-8 174

RESULTATRÄKNING, JAN-DEC 2013
Samordningsförbundet SkövdeHjoTiBorg

	Budget jan-dec 2013	Utfall jan-dec 2013	Utfall jan-dec 2012
<i>Intäkter</i>			
Övriga intäkter	0,00	0,00	4 875,0
Summa Verksamhetens intäkter	0,00	0,00	4 875,0
<i>Kostnader</i>			
Arvoden	-115 600,00	-133 379,14	-118 540,7
Reseersättning	-30 000,00	-20 652,60	-16 587,2
Sociala avgifter	-54 400,00	-43 446,00	-39 450,0
Övriga Personalkostnader	-750 000,00	-889 394,02	-600 744,5
Verksamhetsanknutna kostnader	-6 674 000,00	-6 255 600,76	-3 461 982,4
Lokalkostnader	-40 000,00	-27 000,00	-39 075,0
Övriga kostnader	-510 000,00	-195 118,48	-195 076,3
Summa Verksamhetens kostnader	-8 174 000,00	-7 564 591,00	-4 471 456,4
RES1 Verksamhetens nettokostnad	-8 174 000,00	-7 564 591,00	-4 466 581,4
Erhållna bidrag från huvudmännen	5 860 000,00	5 860 000,00	5 860 000,0
Övriga finansiella intäkter	0,00	33 281,92	64 317,5
Övriga finansiella kostnader	0,00	-2 952,50	-2 897,0
Summa Finansiella intäkter/kostnader	5 860 000,00	5 890 329,42	5 921 420,5
RES2 Resultat före extraordinära poster o spec beslut	-2 314 000,00	-1 674 261,58	1 454 839,1
Extraordinära intäkter	0,00	0,00	0,0
Extraordinära kostnader	0,00	0,00	0,0
RES3 PERIODENS RESULTAT	-2 314 000,00	-1 674 261,58	1 454 839,1
NOTER			
<i>Not 1 Verksamhetsanknutna kostnader</i>		<i>jan-dec 2013</i>	
5540 Övriga verksamhetsanknutna kostnader		-182 415,58	
5541 Verksamhetsanknutna personalkostnader		-5 368 863,00	
5544 Verksamhetsanknutna utb-, kurs- och konf.kostnader		-604 034,00	
5549 Verksamhetsanknutna hyrbilskostnad		-67 288,18	
Summa:		-6 222 600,76	
<i>Not 2 Övriga kostnader</i>		<i>jan-dec 2013</i>	
6211 Hyra/Leasing av IT-utrustning		-12 276,00	
6230 Datakommunikation		-600,00	
6419 Övriga förbrukningsinventarier		-2126,8	
6451 Kontorsmaterial		-733,85	
6471 Trycksaker		-4 000,00	
7212 Tele, mobil		-7 977,58	
7551 Konsultarvoden spec utredn		-66 868,00	
7599 Övriga tjänster		-69 762,50	
7619 Övriga kostnader		-30 773,75	
Summa:		-195 118,48	

2014-02-17

Dnr 2014-0001

BALANSRÄKNING JAN – DEC 2013
Samordningsförbundet SkövdeHjoTiBorg

	Ingående balans 2013-01-01	Förändring	Utgående balans 2013-12-31	
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar	0,00	0,00	0,00	
Summa anläggningstillgångar	0,00	0,00	0,00	
<i>Omsättningstillgångar</i>				
Kortfristiga fordringar	924 693,54	16 158,38	940 851,92	Not 1
Likvida medel	3 934 213,91	-933 245,96	3 000 967,95	Not 2
<i>Kortfristiga placeringar</i>				
Kortfristiga placeringar	2 900 000,00	0,00	2 900 000,00	
Summa omsättningstillgångar	7 758 907,45	-917 087,58	6 841 819,87	
SUMMA TILLGÅNGAR	7 758 907,45	-917 087,58	6 841 819,87	
EGET KAPITAL, AVS. och SKULDER				
<i>Eget kapital</i>				
Eget kapital	4 806 356,45	0,00	4 806 356,45	
Periodens resultat	0,00	-1 674 261,58	-1 674 261,58	
Summa Eget kapital	4 806 356,45	-1 674 261,58	3 132 094,87	
<i>Skulder</i>				
Kortfristiga skulder	2 952 551,00	757 174,00	3 709 725,00	Not 3
Summa skulder	2 952 551,00	757 174,00	3 709 725,00	
SUMMA EGET KAPITEL, AVS. och SKULDER	7 758 907,45	-917 087,58	6 841 819,87	
NOTER				
<i>Not 1: Kortfristiga fordringar</i>				
1511 Kundfordringar: Sek		804 351,00		
1669 Andra kortfristiga fordringar: Sek		0,00		
1687 Redovisningskonto, Ludvikamoms: Sek		101 169,00		
1711 Förutbetalda kostnader		2 050,00		
1712 Upplupna intäkter		33 281,92		
Summa:		940 851,92		
<i>Not 2: Likvida medel</i>				
1920 Plusgiro: Sek		3 000 967,95		
Summa:		3 000 967,95		
<i>Not 3: Kortfristiga skulder</i>				
2411 Leverantörsskulder: Sek		1 484 697,00		
2711 Innehållen personalskatt: Sek		5 863,00		
2931 Upplupna sociala avgifter: Sek		4 499,00		
2991 Upplupna kostnader: Sek		2 214 666,00		
Summa:		3 709 725,00		

FINANSIERINGSANALYS**2013****Samordningsförbundet SkövdeHjoTiBorg***Löpande verksamhet*

Periodens resultat -1 674 261,58

Kassaflöde från löpande verksamhet**-1 674 261,58***Förändring av rörelsekapital*

Kortfristiga fordringar -16 158,38

Kortfristiga skulder 757 174,00

Kortfristiga placeringar 0,00

Förändring av rörelsekapital**741 015,62***Investeringar*

Investeringar

Investeringsnetto**0,00***Finansieringar*

Långfristiga fordringar 0,00

Långfristiga skulder 0,00

Finansieringsnetto**0,00****FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL****-933 245,96***Kontroll (Se balansrapporten):*

UB Likvida medel: 3 000 967,95

IB Likvidida medel: 3 934 213,91

Summa: -933 245,96

2014-02-17

Dnr 2014-0001

Resultatdisposition

*Förslag till disposition av Samordningsförbundet SkövdeHjoTiBorgs
överskott:*

<i>Resultat 2013</i>	<i>./ 1 674 261 SEK</i>
<i>Totalt</i>	<i>3 132 094 SEK</i>

*Styrelsen föreslår att i ny räkning överföres till det gemensamma förbundet
SkövdeHjoTiBorg:*

<i>Summa</i>	<i>3 132 094 SEK</i>
--------------	----------------------

För Samordningsförbundet SkövdeHjoTiBorg
Skövde dag som ovan

Roland Wanner, Västra Götalandsregionen
Ordförande

Torgny Andersson, Försäkringskassan
Vice ordförande

Carl Löfgren, Arbetsförmedlingen
Ledamot

Kjell Sjölund, Karlsborgs kommun
Ledamot

Granskningsrapport

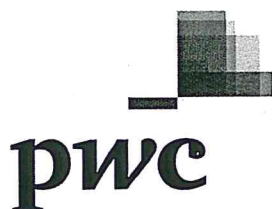
*Granskning av 2013 års ekonomi
och verksamhet*

*Samordningsförbundet
SkövdeHjoTiBorg*

*Hans Axelsson
Certifierad kommunal
revisor*

På uppdrag av valda revisorer

Mars 2014

Uppdraget

På uppdrag av samordningsförbundets valda revisorer har vi gjort en övergripande granskning av verksamheten och ekonomin för samordningsförbundet. Syftet med granskningen är att ge underlag för prövning av styrelsens ansvarsutövande vad avser om verksamheten skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, med rättvisande räkenskaper och tillräcklig intern kontroll.

Metod

Genomgång av protokoll och tillhörande handlingar, verksamhetsberättelse inkl. räkenskapsmaterial. Samtal har förts med förbundschefen.

Iakttagelser

- Huvudmännen närvarar i hög grad på årets fyra styrelsesammanträden. Av protokollen framgår också att styrelsen i allt väsentligt styr- och följer upp verksamheten på ett tillfredsställande sätt samt fattar aktiva beslut.
- Vid ingången av verksamhetsåret var det egna kapitalet 4806 tkr. Styrelsen budgeterade ett underskott på 2314 tkr för år 2013 men där det faktiska underskottet blev 1674 tkr. Orsakerna till budgetavvikelsen kunde kommenterats något mer utförligt i verksamhetsberättelsen. Det egna kapitalet uppgår till 3132 tkr vid utgången av år 2013.
- I års- och förvaltningsberättelsen för år 2013 som styrelsen godkände 2014-02-17 lämnas information om de olika uppdragen som genomförts under året. Av redovisningen framgår att förbundet anser sig ha uppnått de allmänt uppsatta målen för verksamheten vilket innebär att samverkan ökat mellan parterna, självförsörjningsgraden och anställningsbarheten har ökat.

Vi noterar också att styrelsen i beslutet angående godkännande av års- och förvaltningsberättelsen anger att inriktningen i uppföljningen under innevarande år (2014) bör vara att utvärdera de långvariga effekterna av de insatser förbundet finansierar. Ett initiativ bör tas att bjuda in regionens representanter från hälso- och sjukvården, för att konkret diskutera hur samverkan med den enskilde kan förtydligas. Idag anges denna samverkan vara en svag punkt i kedjan runt en individ.

- Resultat- och balansräkning bedöms i allt väsentligt som rättvisande.
- Efter genomgången av årets verifikationer bedömer vi att de hanterats på ett i allt väsentligt tillfredsställande sätt. Vi noterar att det av protokoll framgår att ordföranden utfört internkontroll av materialet med ett tillfredsställande resultat. Vi noterar också att förbundsdirektören besökt både Hjo och Hellidens folkhögskola för att på plats göra en intern kontroll av Möjligheternas kurs. Varje faktura har gått igenom, rutinerna för hur de förvarar fakturorna har diskuterats och inget anmärkningsvärt har funnits. En god administration kring hanteringen återfinns på båda folkhögskolorna.

Hans Axelsson

2014-02-17

Sammanträde	Samordningsförbundet SkövdeHjoTiBorg
Tid	2014-02-17
Plats	K 20, Skövde
Närvarande	Torgny Andersson Försäkringskassan ordförande Linnéa Hultmark Västra Götalandsregionen Kjell Sjölund Karlsborgs kommun Catrin Hulmarker Hjo kommun Katarina Jonsson Skövde kommun Claes Jägevall Tibro kommun Conny Haraldsson Arbetsförmedlingen Tomas Rosenlundh Samordningsförbundet SkövdeHjoTiBorg

§ 1 Sammanträdet öppnas

Torgny Andersson hälsade välkommen och förklarade sammanträdet för öppnat.

Conny Haraldsson är Arbetsförmedlingens nyvalde ordinarie ledamot i styrelsen och hälsades särskilt välkommen till Samordningsförbundets styrelse.

§ 2 Val av justerare

Till protokollsjusterare utsågs Conny Haraldsson.

Beslutsfrågor

§ 8 Års- och förvaltningsberättelse 2013

Års- och förvaltningsberättelsen godkändes av styrelsen. Under innevarande år bör inriktningen i uppföljningen vara att utvärdera de långvariga effekterna av de insatser förbundet finansierar. Ett initiativ bör tas att bjuda in regionens representanter från hälso- och sjukvården för att konkret diskutera hur samverkan med den enskilde kan förtydligas. Idag är denna samverkan en svag punkt i kedjan runt en individ.

2014-02-17

§ 15 Sammanträdet avslutas

Torgny Andersson förklarade formellt sammanträdet för avslutat.

Vid protokollet

Justerat

Tomas Rosenlundh

Conny Haraldsson

Torgny Andersson

Till förbundsmedlemmarnas fullmäktige och styrelse

REVISIONSBERÄTTELSE för år 2013

Samordningsförbundet SkövdeHjoTiBorg
Organisationsnummer 222000-2253

Vi har granskat räkenskaperna, årsredovisningen och förbundsstyrelsens förvaltning i **Samordningsförbundet SkövdeHjoTiBorg**, org nr 222000-2253, för verksamhetsåret 2013

Styrelsens ansvar för årsredovisningen och förvaltningen

Det är förbundsstyrelsen som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild och för den interna kontroll som styrelsen bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Styrelsen ansvarar också för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen är upprättad i enlighet med kommunallagen samt pröva om verksamheten bedrivits i enlighet med Lag om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser och förbundsordningen på grundval av vår granskning.

Vi har utfört vår granskning enligt Lag om finansiell samordning av rehabiliteringsinsats, kommunallagen, förbundsordningen samt god revisionsred i kommunal verksamhet.

Vår granskning innefattar att genom olika åtgärder inhämta underlag om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur förbundet upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i förbundets interna kontroll. Granskningen innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår granskning av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i förbundet för att kunna bedöma verksamheten i förhållande till gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

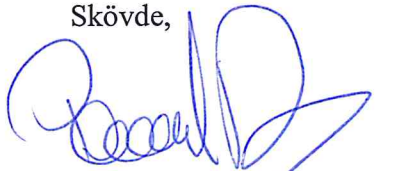
Uttalanden

Enligt vår uppfattning har styrelsen i Samordningsförbundet bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande, att den interna kontroll har varit tillräcklig, att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som är uppställda enligt förbundsordning och verksamhetsplanen samt att årsredovisningen har upprättats i enlighet med god redovisningssed och tillämpliga delar av lagen om kommunal redovisning.

Vi tillstyrker att styrelsens ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2013.

Skövde,

Pernilla Rehnberg
Auktoriserad revisor
För staten

Ulla Göthager
För Västra Götalandsregionen och Kommunerna

Bilagor:
De sakkunnigas rapport

Granskningsrapport

*Granskning av 2013 års ekonomi
och verksamhet*

*Samordningsförbundet
SkövdeHjoTiBorg*

*Hans Axelsson
Certifierad kommunal
revisor*

På uppdrag av valda revisorer

Mars 2014

Uppdraget

På uppdrag av samordningsförbundets valda revisorer har vi gjort en övergripande granskning av verksamheten och ekonomin för samordningsförbundet. Syftet med granskningen är att ge underlag för prövning av styrelsens ansvarsutövande vad avser om verksamheten skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, med rättvisande räkenskaper och tillräcklig intern kontroll.

Metod

Genomgång av protokoll och tillhörande handlingar, verksamhetsberättelse inkl. räkenskapsmaterial. Samtal har förts med förbundschefen.

Iakttagelser

- Huvudmännen närvarar i hög grad på årets fyra styrelsesammanträden. Av protokollen framgår också att styrelsen i allt väsentligt styr- och följer upp verksamheten på ett tillfredsställande sätt samt fattar aktiva beslut.
- Vid ingången av verksamhetsåret var det egna kapitalet 4806 tkr. Styrelsen budgeterade ett underskott på 2314 tkr för år 2013 men där det faktiska underskottet blev 1674 tkr. Orsakerna till budgetavvikelsen kunde kommenterats något mer utförligt i verksamhetsberättelsen. Det egna kapitalet uppgår till 3132 tkr vid utgången av år 2013.
- I års- och förvaltningsberättelsen för år 2013 som styrelsen godkände 2014-02-17 lämnas information om de olika uppdragen som genomförts under året. Av redovisningen framgår att förbundet anser sig ha uppnått de allmänt uppsatta målen för verksamheten vilket innebär att samverkan ökat mellan parterna, självförsörjningsgraden och anställningsbarheten har ökat.

Vi noterar också att styrelsen i beslutet angående godkännande av års- och förvaltningsberättelsen anger att inriktningen i uppföljningen under innevarande år (2014) bör vara att utvärdera de långvariga effekterna av de insatser förbundet finansierar. Ett initiativ bör tas att bjuda in regionens representanter från hälso- och sjukvården, för att konkret diskutera hur samverkan med den enskilde kan förtydligas. Idag anges denna samverkan vara en svag punkt i kedjan runt en individ.

- Resultat- och balansräkning bedöms i allt väsentligt som rättvisande.
- Efter genomgången av årets verifikationer bedömer vi att de hanterats på ett i allt väsentligt tillfredsställande sätt. Vi noterar att det av protokoll framgår att ordföranden utfört internkontroll av materialet med ett tillfredsställande resultat. Vi noterar också att förbundsdirektören besökt både Hjo och Hellidens folkhögskola för att på plats göra en intern kontroll av Möjligheternas kurs. Varje faktura har gått igenom, rutinerna för hur de förvarar fakturorna har diskuterats och inget anmärkningsvärt har funnits. En god administration kring hanteringen återfinns på båda folkhögskolorna.

Hans Axéllsson

KS § 88/14**Partistöd i Skövde kommun från år 2015**

KS2014.0204

Behandlat av	Datum	Ärende
1 Kommunstyrelsens arbetsutskott	2014-04-23	94/14
2 Kommunstyrelsen	2014-05-05	88/14

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar om följande partistöd från år 2015, för partier som är representerade i enlighet med vad som föreskrivs i 2 kap 9 § 2 st kommunallagen

1. Ett grundstöd per parti och år, som motsvarar ett halvt månadsarvode för en riksdagsledamot.
2. Ett mandatstöd per mandat och år, som motsvarar ett halvt månadsarvode för en riksdagsledamot.

Ytterligare riktlinjer för partistödet beslutas av kommunfullmäktige i september månad.

Bakgrund

Nya regler för kommunalt partistöd i kommunallagen har trätt i kraft den 1 februari 2014. Reglerna tillämpas från mandatperioden 2014-2018.

För att de nya reglerna ska kunna tillämpas fullt ut krävs att fullmäktige antar vissa lokala regler om partistödet. Arbetet med att ta fram dessa riktlinjer har påbörjats, och planeras tas upp till beslut i kommunfullmäktige den 29 september.

Dagens beslut om en ändrad ersättningsnivå för Skövdes partistöd föranleds av ändrade arvodesregler i Skövde kommun. Finansiering av det nya arvodet till gruppledarna, sker genom en sänkning av partistödets grundstödsdel. Under mandatperioden 2010-2014 har grundstödet per parti och år motsvarat ett helt månadsarvode för en riksdagsledamot. Från 2015 föreslås ett halvt månadsarvode.

Delges

Partier representerade i kommunfullmäktige

KS § 89/14**Arvodesbestämmelser 2014-2018**

KS2014.0216

Behandlat av	Datum	Ärende
1 Kommunstyrelsens arbetsutskott	2014-04-23	95/14
2 Kommunstyrelsen	2014-05-05	89/14

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att:

1. Fastställa Arvodesbestämmelser för förtroendevalda att gälla från den 1 januari 2015.
2. Arvode utgår till Gruppledare som är förtroendevald i kommunfullmäktige och som anmälts av respektive parti till kommunfullmäktiges presidium.
3. Skövde kommuns förtroendevalda ska erhålla pensionsförmåner i enlighet med de av Sveriges kommuner och landsting utformade pensionsbestämmelserna (OPF-KL). Tillämpningen för Skövde kommun fastställs av kommunfullmäktige efter det att SKL fastställt tillämpningsriktlinjer.
4. Kommunstyrelsen är pensionsmyndighet i enlighet med OPF-KL.

Bakgrund

Under våren 2013 tillsattes en politikergrupp med uppgift att arbeta fram ett förslag till politisk organisation, arvodesbestämmelser och andra frågor som behöver beslutas av kommunfullmäktige inför nästa mandatperiod.

Inom politikergruppen har ett antal arbetsgrupper utsetts, bland annat en arbetsgrupp med uppgift att se över arvodesbestämmelserna för förtroendevalda. Utgångspunkten har varit att anpassa bestämmelserna till ny organisation och nya pensionsbestämmelser.

Utgångspunkten har också varit att de sammantagna kostnaderna för arvodering av förtroendevalda och det kommunala partistödet ska vara oförändrade.

Förslaget till nya arvodesbestämmelser framtaget av arbetsgruppen, bygger på politikergruppens förslag till organisation, som beslutades av kommunfullmäktige 2014-04-28.

Sammanfattning av förändringar

Arvodesbestämmelserna har anpassats till ny politisk organisation (beslutad i kommunfullmäktige 28 april 2014) och till de nya pensionsbestämmelser (OPF-KL) som utarbetats av Sveriges kommuner och landsting (SKL).

Helt och halvt dagarvode ersätts av timbaserade arvoden.

Gruppledarna arvoderas med månadsarvode. Med gruppledare avses den av respektive parti utsedd förtroendevald i kommunfullmäktige som meddelas kommunfullmäktiges presidium.

Gruppledarens roll syftar till att vara kontaktperson mellan Skövde kommun och respektive parti. Arvoden till gruppledare finansieras genom att partistöden minskas i motsvarande omfattning.

Bestämmelserna OPF-KL kräver att en pensionsmyndighet ska finnas. Med pensionsmyndighet avses den nämnd som enligt fullmäktiges beslut har i uppdrag att tolka och tillämpa pensionsbestämmelserna. Kommunstyrelsen föreslås bli pensionsmyndighet.

Handlingar

Förslag till nya Arvodesbestämmelser 2014-04-16

Delges

Personalenheten

Författningssamlingen

Samtliga nämnder

Samtliga bolag

Slutgiltigt förslag till

Arvodesbestämmelser för förtroendevalda Mandatperioden 2014 - 2018

Dnr KS2014.0216

Daterad 2014-04-17

Innehåll

Tillämpningsområde.....	4
§ 1 Förtroendevalda.....	4
Arvode.....	4
§ 2 Gemensamma bestämmelser.....	4
§ 3 Arvoden.....	4
§ 4 Månadsarvode.....	4
§ 5 Kommunalråden.....	5
§ 6 Ordföranden och övriga med begränsat månadsarvode.....	5
§ 7 Gruppledare.....	5
§ 8 Månadsarvoden i kommunala bolag.....	6
§ 9 Ersättningsberättigade sammanträden och förrättningar.....	6
§ 10 Arvode för sammanträde och förrättningar.....	7
Förlorad arbetsinkomst m.m.	7
§ 11 Gemensamma bestämmelser.....	7
§ 12 Förlorad arbetsinkomst.....	7
§ 13 Ersättning för förlorad ersättning från arbetslöshetskassa, försäkringskassa.....	8
§ 14 Frånvaro.....	8
§ 15 Förlorad semesterförmån.....	9
Pension.....	9
§ 16 Gemensamma bestämmelser.....	9
§ 17 Förtroendevald som omfattas av PBF, PRF-KL m.m.	10
Kostnadsersättningar.....	10
§ 18 Resekostnader mm.....	10
§ 19 Barntillsynskostnader.....	10
§ 20 Kostnader för vård och tillsyn av svårt sjuk eller person med funktionsnedsättning... ..	11
§ 21 Särskilda kostnader för förtroendevald med funktionsnedsättning.....	11
§ 22 Övriga kostnader.....	11
Övrigt.....	11
§ 23 Hur man begär ersättning.....	11
§ 24 Preskriptionstider, utbetalning m.m.	11
§ 25 Bruttoarvodesväxling, bilförmån.....	12
§ 26 Tolkning.....	12

§ 27 Försäkringar	12
Bilaga 1 Kommentarer	13
§ 6 Ordföranden och övriga med månadsarvode.....	13
§ 8 Månadsarvoden i bolag	14
§ 9 Ersättningsberättigade sammanträden och förrättningar	15
§ 12 Förlorad arbetsinkomst.....	15
§ 14 Frånvaro	15
§ 15 Förlorad semesterförmån.....	16
§ 18 Resekostnader mm	16
§ 22 Övriga kostnader	16
Bilaga 2 OPF-KL	16
Bilaga 3 PBF	16

Tillämpningsområde

§ 1 Förtroendevalda

Dessa bestämmelser gäller för förtroendevalda inom Skövde kommun. Med förtroendevalda avses ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige, nämnder och beredningar, bolag, revisorer och revisorsersättare, samt de som i övrigt är valda av kommunen och som inte får ersättning på annat sätt.

Förtroendevaldas begäran om arvode och ersättning ska följa dessa bestämmelser. Bestämmelserna ska varken övertolkas eller undertolkas. Förtroendevald ansvarar för att begäran om arvode och ersättning görs på ett sådant sätt att förtroendet hos allmänheten inte rubbas.

För förtroendevalda som fullgör uppdrag på heltid eller på minst sammantaget 40 % av heltid gäller endast § 4, §§ 16-28.

Arvode

§ 2 Gemensamma bestämmelser

Det finns tre typer av arvode i Skövde kommun; månadsarvode, begränsat månadsarvode samt sammanträdesarvode. Månadsarvode utgår till kommunalråd och oppositionsråd. Begränsat månadsarvode utgår till ledamot i KSAU, gruppleddare och ordförande respektive vice ordförande i fullmäktige, nämnder, bolag, beredningar, styrelser och utskott. Sammanträdesarvode utgår vid deltagande i arvodesberättigande sammanträden och förrättningar.

Sammanlagd ersättning för arvode och förlorad arbetsförtjänst för en förtroendevald kan per kalenderår inte överstiga 100 % av månadsarvode för kommunalråd x 12. Förtroendevald ansvarar själv för bevakning av detta. Samordning sker inte med kommunala bolag.

§ 3 Arvoden

Arvode till förtroendevalda beräknas i procent av riksdagsledamots månadsarvode. Avstämning och eventuell justering av nivån sker i samband med att arvoden för riksdagsledamot justerats.

§ 4 Månadsarvode

Förtroendevalda som fullgör sina uppdrag på heltid eller på minst sammantaget 40 % av heltid har rätt till månadsarvode i den utsträckning som kommunfullmäktige beslutat. Samordning sker inte med bolagen eller kommunalförbund.

Förtroendevald som erhåller månadsarvode som inte uppgår till 40 % har även rätt till ersättning för förlorad arbetsförtjänst.

Om förtroendevald med mindre än heltid förenar detta arvode med annat månadsarvoderat uppdrag utökas förtroendeuppdraget i motsvarande mån upp till högst heltid.

Förtroendevald och partiföreträdare med heltidsuppdrag kan inte få annat kommunalt månadsarvode.

Avgår förtroendevald som har rätt till månadsarvode under mandatperioden ska arvudet fördelas mellan den avgående och den tillträdande i förhållande till den tid var och en av dem innehaft uppdraget.

Förtroendevalda som fullgör sina uppdrag på mindre än 40 % av heltid har rätt till begränsat månadsarvode i den utsträckning som kommunfullmäktige beslutat.

Härutöver har förtroendevald med begränsat månadsarvode rätt till ersättning för sammanträden och förrättningar enligt § 10 enligt samma förutsättningar som gäller för förtroendevalda utan månadsarvode.

§ 5 Kommunalråden

Kommunalrådets heltidsarvode

Kommunstyrelsens ordförande	115 % av arvode för riksdagsledamot
Övriga kommunalråd	100 % av arvode för riksdagsledamot
Heltidsarvoderade politiker får inget månadsarvode för uppdrag i hel- eller delägda kommunala bolag och kommunalförbund. För uppdrag som ordförande i Skaraborgs kommunalförbund ges rätt till arvode i enlighet med dess reglemente.	

§ 6 Ordföranden och övriga med begränsat månadsarvode

Begränsat månadsarvode betalas ut till ordförande, 1:e vice ordförande och 2:e vice ordförande i styrelser och nämnder, utskott och beredningar enligt beslut i kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen.

Det begränsade månadsarvodet är fastställt utifrån en samlad bedömning av uppdragets tidsåtgång och innehåll och inkluderar ersättning för sammanträde med respektive organ samt allt annat arbete som är förenat med detta uppdrag.

För ersättningsnivåer se bilaga 1, Kommentarer § 6.

§ 7 Gruppledare

Med gruppledare avses den av respektive parti utsedd förtroendevald som meddelas kommunfullmäktige som gruppledare. Gruppledarens roll syftar till att vara kontaktperson mellan Skövde kommun och respektive parti. Månadsarvode för gruppledare är fastställt utifrån en samlad bedömning av uppdragets tidsåtgång och inkluderar ersättning för arbete som är förenat med detta uppdrag. I uppdraget ingår att delta i olika arbetsgrupper och informationsmöten som syftar till att förankra frågor politiskt. Till dessa möten kallar kommunalråden, kommunfullmäktiges ordförande eller kommundirektören.

För ersättningsnivåer se bilaga 1, Kommentarer § 6.

§ 8 Månadsarvoden i kommunala bolag

För de som har arvode för uppdrag i de kommunala bolagen som redovisas i bilaga 1 gäller att:

- Arvode betalas ut månadsvis och ersättning för förlorad arbetsförtjänst betalas ut enligt arvodesbestämmelserna för Skövde kommun.
- Då ersättare tjänstgör betalas arvode ut enligt arvodesbestämmelserna för Skövde kommun.

För ersättningsnivåer se bilaga 1, Kommentarer § 8.

§ 9 Ersättningsberättigade sammanträden och förrättningar

För ordförande och vice ordföranden i nämnd och styrelse utges endast ersättning för förlorad arbetsinkomst enligt denna paragraf. För övriga ledamöter gäller även sammanträdesarvoden enligt nedan.

För sammanträden och förrättning utöver nedanstående ska det efter samråd med arvodesnämnden i kallelsen framgå om det är arvodesberättigat eller inte.

Tjänstgörande ledamöter, närvarande ersättare och andra förtroendevalda som medgivits närvarorätt har rätt till ersättning enligt vad som närmare anges i §§ 10-15 och §§ 18-22 för:

- a) Om det förs protokoll eller likvärdiga anteckningar:
Sammanträde med kommunfullmäktige, fullmäktigeberedning, kommunstyrelsen och övriga nämnder, nämndutskott, nämndberedningar liksom revisorernas sammanträden.
- b) Sammanträde för justering endast av kommunfullmäktiges protokoll.
- c) Om det förs protokoll eller likvärdiga anteckningar:
Sammanträden med utredningskommittéer, projektgrupper och arbetsgrupper.
- d) Partigruppsmöten inför sammanträde i nämnd eller styrelse
- e) Under förutsättning av beslut i nämnd/utskott/bolag:
Konferens, informationsmöte, studiebesök, uppdrag som kontaktperson, studieresa, kurs eller liknande som rör kommunal angelägenhet och som har ett direkt samband med förtroendeuppdraget.
- f) Om det förs protokoll eller likvärdiga anteckningar:
Förhandling eller förberedelser inför förhandling med personalorganisation eller annan motpart till kommunen.
- g) Om det förs protokoll eller likvärdiga anteckningar:
Överläggning med företrädare för annat kommunalt organ än det den förtroendevalde själv tillhör.
- h) Om det förs protokoll eller likvärdiga anteckningar:
Sammankomst med kommunalt samrådsorgan/intressentsammansatt organ.
- i) Presidie möte i fullmäktige, beredning, nämnd eller utskott för högst ett sammanträde i månaden i respektive organ. Presidie möte som inte protokollförts ska anmälas till nästkommande sammanträde i respektive organ.
- j) Besiktning eller inspektion.
- k) Överläggning med utomstående myndighet eller organisation.
- l) Fullgörande av granskningsuppdrag inom ramen för ett revisionsuppdrag.
- m) Annat uppdrag som kommunalt förtroendevald efter särskilt beslut av kommunfull-

- mäktige eller kommunstyrelsen.
- n) Ordförandeträffar/vice ordförandeträffar upp till 10 tillfällen per år. Deltagarlista krävs för varje träff.

§ 10 Arvode för sammanträde och förrättningar

Nedanstående gäller inte sammanträde med kommunfullmäktige, vilket ersätts enligt bilaga 1, kommentar § 6.

Förtroendevald som inte är månadsarvoderad har rätt till arvode för sammanträde och förrättning som avses i § 9 enligt nedanstående:

Arvode för sammanträde och förrättningar

Påbörjad första timma	0,5 % av riksdagsledamot (299 kr 2013)
Därefter fullgjord halvtimma	0,11 % av riksdagsledamot (66 kr 2013)
Maxbelopp per dag	2,04 % av riksdagsledamot (1220 kr 2013)
Protokollfört telefon- eller webbsammanträde	Samma ersättning som ovan

Förlorad arbetsinkomst m.m.

§ 11 Gemensamma bestämmelser

Rätten till ersättning enligt §§ 12 – 15 omfattar nödvändig ledighet för förtroendevalda med speciella arbetstider eller särskilda arbetsförhållanden i övrigt när det inte kan anses skäligt att de förtroendevalda fullgör sina ordinarie arbetsuppgifter i direkt anslutning till sammanträdet eller motsvarande. Rätten till ersättning enligt §§ 12 – 15 omfattar tid för resa till och från sammanträdet eller motsvarande och tid för praktiska förberedelser i anslutning sammanträdet eller motsvarande.

Förtroendevald har inte rätt till ersättning för styrkt förlorad arbetsförtjänst m.m. eller för styrkta förlorade pensions- eller semesterförmåner om schablonersättning tidigare utbetalats för den förlorade inkomsten eller de förlorade förmånerna.

§ 12 Förlorad arbetsinkomst

Förtroendevald som förlorar arbetsinkomst på grund av förrättning eller sammanträde enligt § 9 har rätt till ersättning för inkomstbortfallet upp till en maximinivå per timme som motsvarar 0,6 % av arvode för kommunalråd. Maximinivån gäller även egenföretagare.

Ersättning ges även för gruppmöten i omedelbar anslutning till sammanträde i kommunstyrelsen och övriga nämnder/styrelser samt för gruppmöten inför kommunfullmäktige.

Ersättning ges även till närvarande icke tjänstgörande ersättare vid sammanträde i styrelse/nämnd, dock inte vid sammanträde i kommunfullmäktige.

Den förtroendevalde är skyldig att vid begäran styrka förlusten till behörig instans.

Har den förtroendevalde hel avtalspension kan den förtroendevalde inte begära ersättning för förlorad arbetsinkomst. Förtroendevald kan begära ersättning för förlorad arbetsinkomst så länge allmän pension ej tas ut.

Anställda

Ersättning betalas ut med belopp per timma som baseras på den faktiska inkomstförlusten, som ska vara styrkt med intyg från arbetsgivaren.

Om förtroendevald med intyg från arbetsgivaren visar att arbetsförtjänst förloras för mer än åtta timmar per dag betalas ersättning även för denna tid.

Storleken på ersättning för förlorad arbetsinkomst grundas på i förväg inlämnad löneuppgift, styrkt av arbetsgivaren. Uppgift lämnas vid ny mandatperiod samt vid förändring av inkomst. Retroaktiv justering av belopp kan inte ske.

Egenföretagare

Med egenföretagare avses person som innehar F-skattesedel. Annan bedömning avgörs i varje enskilt fall av arvodesnämnden. Egenföretagare erhåller ersättning för förlorad arbetsinkomst enligt schablon nedan.

Schablon

Egenföretagare som kan visa att en arbetsinkomst förlorats men inte till vilket belopp har rätt till en schablonersättning per timme som är 40 % av månadsarvode för kommunalråd dividerat med 165. Arvodesnämnden prövar rätten i varje enskild ansökan.

På eget initiativ av förtroendevald kan, efter prövning av arvodesnämnd, förlorad arbetsinkomst istället baseras på styrkt månadsinkomst enligt senast fastställda deklarerade inkomst av tjänst

§ 13 Ersättning för förlorad ersättning från arbetslöshetskassa, försäkringskassa

Ersättning för förlorad arbetslöshetsersättning, sjukpenning eller föräldrapenning betalas ut med det belopp den förtroendevalde går miste om p.g.a. sitt uppdrag.

Begärt belopp ska styrkas med intyg eller motsvarande från ansvarig kassa. För Försäkringskassans godkännande av fullgörande av uppdrag under pågående sjukskrivning ansvarar den förtroendevalde.

§ 14 Frånvaro

Förtroendevald med månadsarvode eller begränsat månadsarvode

Som förtroendevald omfattas man inte av föräldrapenningstillägg och sjuklön enligt kollektivavtal. För förtroendevald med månadsarvode görs därför ingen minskning av arvodet vid frånvaro som understiger 61 kalenderdagar i följd. Förtroendevald ansvarar för egen anmälan till kommunen och Försäkringskassan från dag 62.

För förtroendevald med månadsarvode som på grund av sjukdom eller annars är förhindrad att fullgöra sitt uppdrag vid frånvaro som överstiger 61 kalenderdagar i följd ska arvodet minskas i motsvarande mån. Försäkringskassan kan i vissa fall ersätta den förtroendevalde med sjukpenning under sjukdom, se bilaga 1, kommentarer § 14.

Bestämmelsen gäller såväl hel som partiell sjukfrånvaro.

§ 15 Förlorad semesterförmån

Förtroendevald som har förlorat semesterersättning eller semesterlön p.g.a. sitt förtroendeuppdrag har rätt till ersättning för den förlorade semesterförmånen.

Förlorad semesterförmån ersätts med:

1. Verifierat
 - a) Förlorad semesterersättning, maximalt 12 % på utbetald ersättning för förlorad arbetsinkomst

eller

 - b) Förlorade semesterdagar, maximalt samma som maxbeloppet för förlorad arbetsinkomst per dygn (0,6 % av arvode för kommunalråd x 8)
2. Schablonbelopp
 - a) Procentpåslag med 12 % på utbetald ersättning för förlorad arbetsinkomst.

Den förtroendevalde ska själv ansöka om ersättning genom att lämna särskild blankett med yrkande om förlust, där även arbetsgivaren lämnar sitt intygande, efter intjänandeårets slut, senast den 31 januari året efter förlusten gjordes. Blanketten lämnas till sekreteraren.

Pension

§ 16 Gemensamma bestämmelser

Ur Förslag till beslut kommunfullmäktige 2014-04-28

”Skövde kommuns förtroendevalda ska erhålla pensionsförmåner i enlighet med de av Sveriges kommuner och landsting utformade pensionsbestämmelser (OPF-KL). Tillämpningen för Skövde kommun fastställs av kommunfullmäktige efter det att SKL fastställt tillämpningsriktlinjer”

Detta innebär att bestämmelserna under detta avsnitt kommer att kompletteras ytterligare.

Pensionsbestämmelserna OPF-KL tillämpas på förtroendevald som väljs första gången i samband med valet 2014 eller senare, eller som i tidigare uppdrag inte omfattas av PBF, PRF-KL eller andra pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

Pensionsbestämmelserna OPF-KL tillämpas på förtroendevald, oavsett uppdragets omfattning, om inte annat anges.

Pensionsbestämmelserna OPF-KL gäller inte för förtroendevald som vid tillträdet av uppdrag har rätt till egenpension på grund av anställning, har rätt till egenpensionsförmåner enligt PBF, PRF-KL eller annat uppdrag eller uppnått 67 års ålder.

Med "rätt till egenpension" inbegrips att den förtroendevalde skulle kunnat få rätt till egenpension om ansökan härom ingivits.

§ 17 Förtroendevald som omfattas av PBF, PRF-KL m.m.

För förtroendevald på heltid eller minst 40 % av heltid gäller sedan 2003-01-01 bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda (PBF).

Vid avgångsersättning eller visstidspension sker samordningsfrihet upp till 3,5 prisbasbelopp.

Kostnadsersättningar

§ 18 Resekostnader mm

Kostnader för resor till och från sammanträden eller motsvarande ersätts enligt de grunder som fastställts i det kommunala reseavtalet. Som förutsättning gäller att reseavståndet från den förtroendevaldes fasta bostad eller arbetsplats överstiger fem kilometer enkel resa. Ersättning betalas ut enbart för resa som företas inom Skövde kommun. Kostnader för p-biljett ersätts ej.

Begäran om ersättning görs i samband med kostnadens uppkomst och lämnas till sekreteraren. Vid sammanträde eller förrättning utom kommunen betalas ersättning ut enligt det kommunala reseavtalet.

Förtroendevald som i sitt uppdrag deltar i utlandsresa har rätt till ersättning enligt de kommunala rese- och traktamentsavtalen.

Anm. Reseersättning för resor mellan bostaden och sammanträdeslokalen jämföras ur skattesynpunkt med kontant lön.

§ 19 Barntillsynskostnader

Ersättning betalas ut för kostnader som uppkommit till följd av deltagande vid sammanträde eller förrättning, för vård och tillsyn av barn som vårdas i den förtroendevaldes familj och som under kalenderåret inte hunnit fylla 12 år. Om särskilda skäl föreligger kan ersättning betalas ut för kostnader som uppkommit för vård och tillsyn av äldre barn.

Ersättning betalas inte ut för tillsyn som utförs av egen familjemedlem eller annan närstående samt inte heller för tid då barnet vistas i den kommunala barnomsorgen.

Begäran om ersättning görs i samband med kostnadens uppkomst och lämnas till sekreteraren. På sådan begäran ska barnets födelsenummer framgå.

§ 20 Kostnader för vård och tillsyn av svårt sjuk eller person med funktionsnedsättning

Ersättning betalas ut för kostnader som uppkommit till följd av deltagande vid sammanträde eller förrättning, för vård och tillsyn av person med funktionsnedsättning eller svårt sjuk person som vistas i den förtroendevaldes bostad.

Ersättning betalas inte ut för tillsyn som utförs av egen familjemedlem eller annan närstående. Begäran om ersättning görs i samband med kostnadens uppkomst och lämnas till sekreteraren.

§ 21 Särskilda kostnader för förtroendevald med funktionsnedsättning

Ersättning betalas ut till förtroendevald med funktionsnedsättning för de särskilda kostnader som uppkommit till följd av deltagande vid sammanträde eller förrättning och som inte ersätts på annat sätt. Häri ingår kostnader för t.ex. resor, ledsagare, tolk, hjälp med inläsning och uppläsning av handlingar och liknande.

§ 22 Övriga kostnader

För andra kostnader än som avses i §§ 18-21 betalas ersättning ut om den förtroendevalde kan visa att särskilda skäl förelegat för dessa kostnader. Ersättning utgår inte om den förtroendevalde haft rimliga möjligheter att genom omdisponering av arbete eller på annat sätt kunnat förhindra att kostnaderna uppkom.

Fråga om ersättning enligt denna paragraf provas i varje särskilt fall enligt § 27.

Övrigt

§ 23 Hur man begär ersättning

För att få ersättning enligt §§ 11-15 och §§ 18-22 ska den förtroendevalde styrka sina förluster och kostnader. Förluster och kostnader ska anmälas via e-tjänst.

Ersättningarna betalas ut till den förtroendevalde, inte till annan person som den förtroendevalde anlitat t.ex. för barntillsyn.

§ 24 Preskriptionstider, utbetalning m.m.

Yrkande om ersättning för förlorad arbetsinkomst ska framställas snarast och senast inom 6 månader från dagen för sammanträde eller motsvarande till vilken förlusten hänförs sig.

Yrkande om ersättning för förlorad semesterförmån ska framställas senast den 31 januari året efter det att förlusten gjorts.

Yrkanden om ersättning för kostnader enligt §§ 18-22 ska framställas i samband med kostnadens uppkomst, dock senast inom 6 månader från dagen för sammanträde eller förrättning till vilken kostnaden hänförs sig.

Ersättningsanspråk som inkommit för sent hanteras inte.

§ 25 Bruttoarvodesväxling, bilförmån

Bruttoarvodesavdrag kan tillämpas för förtroendevalda när det gäller bilförmån på motsvarande sätt som för arbetstagare/anställda.

Villkor i riklinjerna för personalbil:

- Man ska ha minst 3,5 år kvar till pension.
- Avtal ska tecknas under första året av ny mandatperiod.
- Uppdraget ska gälla för 4 år.

För övrigt gäller Skövde kommuns riktlinjer för innehav av personalbil i tillämpliga delar. Nuvarande skatteregler tillåter inte bruttoarvodesväxling mot pension.

§ 26 Tolkning

Frågor om tolkning och tillämpning av dessa bestämmelser avgörs av arvodesnämnden. Gällande pensionsbestämmelserna (§§ 16-17) avgörs tolkning och tillämpning av den av fullmäktige utsedda pensionsmyndighet. Kommunstyrelsen utgör pensionsmyndighet och frågorna hanteras av Arbetsgivarutskottet.

§ 27 Försäkringar

Förtroendevald enligt dessa bestämmelser omfattas av trygghetsförsäkring vid arbetsskada TFA-KL. Försäkringen gäller olycksfall eller arbetssjukdom som uppkommer i samband med verksamhet som förtroendevald.

Kommunalråd och förtroendevalda på minst sammantaget 40 % av heltid omfattas av Avtalsgruppsjukförsäkring, AGS-KL och Trygghetsförsäkring vid arbetsskada, TFA-KL samt Grupplivförsäkring för förtroendevalda, GLF-F.

Bilaga 1 Kommentarer

§ 6 Ordföranden och övriga med månadsarvode

Arvodet för ordförande och vice ordförande är fastställda utifrån en samlad bedömning av uppdragets tidsåtgång och innehåll och inkluderar ersättning för sammanträde med respektive organ samt allt annat arbete som är förenat med detta uppdrag. Uppdraget kan förändras utifrån omvärldspåverkan, organisationsförändringar och organets sammansättning mm. Nedan följer exempel på uppgifter som normalt kan ingå i uppdraget, det är dock ingen heltäckande uppräknig.

- Rutinmässigt följa uppdragsområdets arbete.
- Överläggning med tjänsteman eller annan anställd.
- Genomgång och beredning av ärenden med sekreterare, föredragande eller annan anställd i anledning av sammanträden, besiktning, förrättning.
- Besök på sektor/förvaltning för information, utanordning eller påskrift av handling.
- Mottagning för allmänheten, högtidsuppvaktningar, telefonsamtal.
- Utövande av delegationsbeslut.
- Överläggning med företrädare för andra kommunala organ eller med icke kommunala organ.
- Ordförandeträffar och vice ordförandeträffar samt gruppledarträffar

Förteckning över ordföranden och övriga med begränsat månadsarvode					
Uppdrag	Ordf.	1:e vice ordf.	2:e vice ordf.	Ledamot	Ersättare
Kommunfullmäktige	10 %	4 %	4 %	0,5 % + 1 % per sammanträde oavsett längd på sammanträde	Tjänstgörande 1,5 % per sammanträde Ej tjänstgörande 0,5 % per sammanträde
Gruppledare				5 %	
Kommunstyrelsen	115 %	100 %	100 %		
Kommunstyrelsens arbetsutskott	*	*	*	50 %	
Arbetsgivarutskott	*	5 %			
Servicenämnd	20 %	8 %	11 %		
Skola/utbildningsnämnd	38 %	16 %	21 %		
Omvårdnadsnämnd	30 %	12 %	17 %		
Socialnämnd	30 %	12 %	17 %		
Samhällsberedning	*	6 %			

Bygglövsnämnd	14 %	8 %			
Kultur/fritidsnämnd	20 %	8 %	11 %		
Överförmyndare	*	*			
Revisionsnämnd	14 %	8 %			
Kollektivtrafikberedning	*	8 %			
X beredning	10 %	6 %			
Anm. Ordförande och vice ordförande erhåller dels angivna ordförandearvode, dels arvoden som ledamot i kommunfullmäktige.					
*=ingår i ordförandes månadsarvode					
Till valberedning, arvodesnämnd och valnämnd utgår ej fasta arvoden.					

§ 8 Månadsarvoden i bolag

Arvoden för ordförande och vice ordförande är fastställda utifrån en samlad bedömning av uppdragets tidsåtgång och innehåll och inkluderar ersättning för sammanträde med respektive organ samt allt annat arbete som är förenat med detta uppdrag. Uppdraget kan förändras utifrån omvärldspåverkan, organisationsförändringar och organets sammansättning mm. Nedan följer exempel på uppgifter som normalt kan ingå i uppdraget, det är dock ingen heltäckande uppräknig.

- Rutinmässigt följa uppdragsområdets arbete.
- Överläggning med tjänsteman eller annan anställd.
- Genomgång och beredning av ärenden med sekreterare, föredragande eller annan anställd i anledning av sammanträden, besiktning, förrättning.
- Besök på sektor/förvaltning för information, utanordning eller påskrift av handling.
- Mottagning för allmänheten, högtidsuppvaktningar, telefonsamtal.
- Utövande av delegationsbeslut.
- Överläggning med företrädare för andra kommunala organ eller med icke kommunala organ.
- Ordförandeträffar och vice ordförandeträffar.

Förteckning över månadsarvoden i bolag				
Uppdrag	Ordf.	Vice ordf.	Ledamot	Revisor
Skövde Stadshus AB	*	6 %	2 %	2 %
Next Skövde Destinationsutveckling AB	9 %	5 %	2 %	2 %
AB Skövdebostäder	9 %	5 %	2 %	2 %
Kreativa Hus AB	9 %	5 %	2 %	2 %
Skövde Värmeverk AB	9 %	5 %	2 %	2 %
Skövde Flygplats AB	9 %	5 %	2 %	2 %

SkövdeNät AB	5 %	3 %	2 %	2 %
Balthazar Science Center AB	*	3 %	2 %	2 %
Skövde Biogas AB	Fasta arvoden utgår ej			
Gothia Innovation AB	Fasta arvoden utgår ej.			
* ingår i uppdrag som kommunstyrelsens ordförande och/eller kommunalråd				

§ 9 Ersättningsberättigade sammanträden och förrättningar

Uppräkning av ersättningsberättigade sammanträden och förrättningar kan förändras utifrån omvärldspåverkan, organisationsförändringar och lagändringar mm.

§ 12 Förlorad arbetsinkomst

Vid varje mandatperiods början, med start mandatperioden 2014 samt vid förändring av inkomst, behöver förtroendevalda som inte har en anställning i Skövde kommun lämna in intyg om förlorad arbetsinkomst.

Förtroendevald som har anställning i Skövde kommun söker ledighet med bibehållna löneförmåner på avsedd blankett. Respektive nämnds ordförande konterar ledighetsansökan.

§ 14 Frånvaro

Sjukdom

Här redovisas principerna vid sjukfrånvaro. För detaljer hänvisas till Försäkringskassan för tolkning av sjuklönelagen och tillämpning av sjukförsäkringen.

Hur arvodet påverkar vid deltidssjukskrivning är beroende av många parametrar. Varje enskilt fall får utredas av Försäkringskassan.

Förtroendevald med månadsarvode eller begränsat månadsarvode

För förtroendevald med månadsarvode görs ingen minskning av arvodet vid sjukperiod som understiger 61 kalenderdagar i följd.

Bestämmelsen gäller såväl hel som partiell sjukfrånvaro.

Exempel: Sjuk 50 % från och med 14 mars och fortfarande. Ograverat arvode under 61 kalenderdagar i följd. Arvodet minskar med 50 % från den 13 maj.

Sjukregler för icke månadsarvoderad

För icke månadsarvoderad utgår ingen ersättning från kommunen vid frånvaro.

§ 15 Förlorad semesterförmån

Av administrativa skäl har Skövde kommuns medarbetare som även är förtroendevalda inom kommunen (ej bolag, andra kommuner, kommunalförbund osv.) semesterlönegrundande ledighet med löneavdrag.

§ 18 Resekostnader mm

Vid begäran om ersättning ska skriftligt underlag bifogas, d v s elektroniska handlingar (t ex SMS-biljetter etc.) godtas inte.

Den förtroendevald som har förmånsbil (tjänstebil, personalbil) beskattas enligt Skatteverkets regler.

Förtroendevald har inte rätt att få ersättning för p-avgift inom verksamhetsorten, d v s inom Skövde kommun.

§ 22 Övriga kostnader

För andra kostnader än som avses i §§ 18-21 betalas ersättning ut om den förtroendevalde kan visa att särskilda skäl förelegat för dessa kostnader. Ersättning utgår inte om den förtroendevalde haft rimliga möjligheter att genom omdisponering av arbete eller på annat sätt kunnat förhindra att kostnaderna uppkom.

Exempel på övriga kostnader som en förtroendevald kan göra anspråk på att få ersättning för kan vara t ex lantbrukare som anlitar avbytare för att kunna delta på förtroendemannauppdrag eller ensamföretagare med t ex butik som behöver anlita vikarie för fullgörande av förtroendemannauppdrag. Begärd ersättning för kostnad skall styrkas med antingen fakturaunderlag, anställningsavtal med tidrapport eller liknande.

Fråga om ersättning enligt denna paragraf provas i varje särskilt fall enligt § 27.

Bilaga 2 OPF-KL

Bilaga 3 PBF

**Förslag till bestämmelser om omställningsstöd och
pension för förtroendevalda (OPF-KL) – 2013-10-20**

Bestämmelser om omställningsstöd för förtroendevalda

§ 1 Tillämpningsområde

Bestämmelser om omställningsstöd gäller för förtroendevald som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen och som fullgör uppdrag hos kommunen eller landstinget/regionen på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 procent av heltid.

Bestämmelserna tillämpas på förtroendevald som väljs för första gången i samband med valet 2014 eller senare, eller som i tidigare uppdrag inte omfattats av PBF, PRF eller andra omställnings- och pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

En *pensionsmyndighet* ska finnas. Med pensionsmyndighet avses den nämnd som enligt fullmäktiges beslut har i uppdrag att tolka och tillämpa dessa bestämmelser.

§ 2 Stöd för återgång till arbete

Ett omställningsstöd bör i första hand ses som ett tidbegränsat omställningsstöd och kunna kombineras med aktiva omställningsinsatser för förtroendevald som så önskar, i syfte att underlätta övergången till arbetslivet när en förtroendevald lämnat sitt (sina) uppdrag.

Omställningsstöden ska stödja och hjälpa en förtroendevald i hans eller hennes omställning till ett nytt arbete. Det förutsätts att den förtroendevalde själv aktivt verkar för att få ett nytt arbete.

Omställningsstöd för förtroendevalda

§ 3 Aktiva omställningsinsatser

Rätt till aktiva omställningsinsatser har förtroendevald som innehaft ett eller flera uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av heltid och som lämnat sitt (sina) uppdrag efter minst fyra års sammanhängande uppdragstid och som inte fyllt 65 år när han eller hon lämnar sitt uppdrag.

Respektive kommun och landsting/region har att utifrån den förtroendevaldes förutsättningar ta ställning till lämpliga aktiva omställningsinsatser samt vilken kostnadsram som ska gälla. De åtgärder som erbjuds kan exempelvis, som på

arbetsmarknaden i övrigt, bestå av rådgivningsinsatser och kompletterande utbildning.

Det innebär att omställningsinsatsernas omfattning och innehåll skiljer sig åt mellan olika individer.

§ 4 Ekonomiskt omställningsstöd

Ekonomiskt omställningsstöd gäller för förtroendevald som innehaft ett eller flera uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av heltid och som lämnat sitt (sina) uppdrag efter minst ett års sammanhängande uppdragstid.

För varje år i uppdraget utges ett ekonomiskt omställningsstöd på 3 månader. Ekonomiskt omställningsstöd utges i högst tre år.

Det ekonomiska omställningsstödet utges med 85 procent under de två första åren och med 60 procent under år tre. Det ekonomiska omställningsstödet beräknas på den förtroendevaldes årsarvode året före avgångstidpunkten.

Ekonomiskt omställningsstöd utges av kommunen eller landstinget/regionen som längst till och med kalendermånaden innan den förtroendevalde fyller 65 år.

För att uppbära ekonomiskt omställningsstöd krävs egen aktivitet från den förtroendevalde i syfte att hitta annan försörjning.

Det första årets utbetalning av ekonomiskt omställningsstöd samordnas inte med förvärvsinkomster. De två följande åren undantas årligen ett prisbasbelopp från samordning.

Rätten att erhålla ekonomiskt omställningsstöd upphör om den förtroendevalde på nytt blir innehavare av uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av heltid hos kommunen eller landstinget/regionen, eller får uppdrag i Riksdagen eller regeringen.

§ 5 Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd gäller för förtroendevald som innehaft ett eller flera uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av heltid och som lämnat sitt uppdrag efter minst åtta års sammanhängande uppdragstid.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd kan utges till förtroendevald tidigast från 61 års ålder och endast i omedelbar anslutning till att ekonomiskt omställningsstöd enligt § 4 upphört. Förlängt ekonomiskt omställningsstöd kan

utges för ett år i taget och som längst till och med kalendermånaden innan den förtroendevalde fyller 65 år.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd utges av kommunen eller landstinget/regionen efter årsvis ansökan från den förtroendevalde. Förlängt ekonomiskt omställningsstöd motsvarar 60 procent av den förtroendevaldes årsarvode året innan avgångstidpunkten.

För att uppbära förlängt ekonomiskt omställningsstöd krävs egen aktivitet från den förtroendevalde i syfte att hitta annan försörjning. Förlängt ekonomiskt omställningsstöd ska samordnas med förvärvsinkomster.

Rätten att erhålla förlängt ekonomiskt omställningsstöd upphör om den förtroendevalde på nytt blir innehavare av uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av heltid hos kommunen eller landstinget/regionen, eller får uppdrag i Riksdagen eller regeringen.

§ 6 Ändringar av och tillägg till bestämmelserna

Förtroendevald är skyldig att underkasta sig de ändringar av och de tillägg till dessa bestämmelser som fullmäktige beslutar.

§ 7 Samordning

Omställningsersättningarna enligt §§ 4 och 5 ska samordnas/minskas med andra förvärvsinkomster om inte annat anges.

8 Ansökan om omställningsstöd

Ansökan om omställningsstöd enligt §§ 3-5 ska göras skriftligt enligt de anvisningar som pensionsmyndigheten utfärdar. Den förtroendevalde bör få omställningsstöd utbetalad tre månader efter det att pensionsmyndigheten tagit emot sådan ansökan.

§ 9 Uppgiftsskyldighet och återbetalning av omställningsstöd

En förtroendevald är skyldig att lämna de uppgifter som pensionsmyndigheten begär för att kunna fastställa rätten till och beräkna omställningsstöd, ekonomiskt omställningsstöd och förlängt ekonomiskt omställningsstöd.

Har förtroendevald erhållit omställningsstöd, ekonomiskt omställningsstöd eller förlängt ekonomiskt omställningsstöd obehörigen eller med för högt belopp genom oriktiga uppgifter, underlåtenhet att fullgöra anmälningsskyldighet eller på annat sätt eller har förtroendevald i annat fall bort inse att utbetalningen var oriktig, ska det för mycket utbetalda beloppet återbetalas.

Pensionsmyndigheten kan – om särskilda skäl föreligger – besluta att helt eller delvis avstå från efterkrav.

Pensionsbestämmelser

§ 1 Tillämpningsområde m.m.

Bestämmelser om pension gäller för förtroendevald som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen och som fullgör uppdrag hos kommunen eller landstinget/regionen.

Pensionsbestämmelserna tillämpas på förtroendevald som väljs för första gången i samband med valet 2014 eller senare, eller som i tidigare uppdrag inte omfattats av PBF, PRF-KL eller andra pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

Pensionsbestämmelserna tillämpas på förtroendevald, oavsett uppdragets omfattning, om inte annat anges.

Pensionsbestämmelserna gäller inte för förtroendevald som vid tillträdet av uppdrag har rätt till egenpension på grund av anställning, har rätt till egenpensionsförmåner enligt PBF, PRF-KL eller annat uppdrag eller uppnått 67 års ålder. Med ”rätt till egenpension” inbegrips att den förtroendevalde skulle kunnat få rätt till egenpension om ansökan härom ingivits.

Fullmäktige kan för särskilt fall besluta att pensionsbestämmelserna ska gälla och fastställa de villkor i fråga om pensionsrättens omfattning m.m. som kan finnas motiverade.

En *pensionsmyndighet* ska finnas. Med pensionsmyndighet avses den nämnd som enligt fullmäktiges beslut har i uppdrag att tolka och tillämpa pensionsbestämmelserna.

§ 2 Pensionsförmånernas omfattning

Pensionsförmåner enligt dessa bestämmelser är:

- a. avgiftsbestämd ålderspension
- b. sjukpension
- c. efterlevandeskydd
- d. familjeskydd

§ 3 Avgiftsbestämd ålderspension

En förtroendevald har rätt till avgiftsbestämd ålderspension enligt §§ 4 – 9 i pensionsbestämmelserna.

§ 4 Pensionsgrundande inkomst

En förtroendevalds pensionsgrundande inkomst beräknas per kalenderår och begränsas till högst 30 inkomstbasbelopp.

Den pensionsgrundande inkomsten beräknas per kalenderår och utgörs av den förtroendevaldes årsarvode, sammanträdesersättningar samt andra i det pensionsgrundande uppdraget (uppdragen) utgivna kontanta ersättningar.

För förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid och som under ledighet till följd av sjukdom, olycksfall, arbetskada eller ledighet enligt föräldraledighetslagen (FörL), och på grund av sådan ledighet fått avdrag från sitt arvode, ska den pensionsgrundande inkomsten räknas om (höjas) med vad som avdragits.

I den pensionsgrundande inkomsten ska inte ingå ersättning som betalas ut till förtroendevald enligt 4 kap 12 § kommunallagen för förlorad arbetsinkomst, semesterförmån eller tjänstepensionsförmån eller ersättning som utgör traktamente eller kostnadsersättning.

§ 5 Pensionsavgifter

Pensionsavgiften beräknas i procent på den förtroendevaldes pensionsgrundande inkomst enligt § 4.

Pensionsavgiften är 4,5 procent på den pensionsgrundande inkomsten upp till och med 7,5 inkomstbasbelopp.

Pensionsavgiften är 30 procent på de delar av den pensionsgrundande inkomsten som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp, intill dess den förtroendevalde har fyllt i 32 a § LAS angiven ålder. Därefter är pensionsavgiften 4,5 procent på hela den pensionsgrundande inkomsten.

För förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid, och som får rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken (SFB) och som en följd härav med stöd av 4 kap. 9 § kommunallagen befrias från sitt uppdrag före mandatperiodens utgång, ska pensionsavgift tillgodoräknas under

tid då den förtroendevalde har rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken (SFB).

Anmärkning

Pensionsavgift ska avsättas i förhållande till nedsatt arbetsförmåga i uppdraget (uppdragen). Pensionsavgiften beräknas på den pensionsgrundande inkomsten året före den förtroendevalde beviljas sjuk- eller aktivitetsersättning. Pensionsavgiften avsätts till den förtroendevaldes pensionsbehållning.

Förtroendevald tillgodoräknas pensionsavgift från kommunen, landstinget/regionen endast om den för kalenderåret är högre än 1,5 procent av samma års inkomstbasbelopp. Då förtroendevald inte tillgodoräknas pensionsavgift betalar kommunen och landstinget/regionen ut motsvarande belopp direkt till den förtroendevalde i form av ersättning som inte är pensionsgrundande.

§ 6 Pensionsbehållning

Pensionsavgiften för ett kalenderår avsätts senast den 31 mars följande år till en pensionsbehållning hos respektive kommun eller landsting/region, där den förtroendevalde har innehaft uppdrag. Med pensionsbehållning avses summan av de årliga pensionsavgifter som intjänats hos respektive kommun eller landsting/region.

Pensionsbehållningen innehåller ett obligatoriskt efterlevandeskydd enligt § 11.

§ 7 Information

Pensionsmyndigheten ska lämna information till den förtroendevalde om hans eller hennes avgiftsbestämda pension, pensionsgrundande inkomst och avsättning av pensionsavgift.

§ 8 Utbetalning av avgiftsbestämd ålderspension

Utbetalning av avgiftsbestämd ålderspension, dvs pensionsbehållningen enligt § 6, sker månadsvis och tidigast från den tidpunkt den förtroendevalde kan få allmän pension utbetalad, och i övrigt enligt överenskommelse mellan den förtroendevalde och fullmäktige.

Ansökan om avgiftsbestämd ålderspension ska göras enligt de anvisningar som pensionsmyndigheten fastställt. Den förtroendevalde bör få pension utbetalad inom tre månader efter det att pensionsmyndigheten tagit emot sådan ansökan.

Avgiftsbestämd ålderspension kan utbetalas som engångsersättning till förtroendevald om värdet av pensionsbehållningen är högst 150 % av inkomstbasbeloppet året innan utbetalning av förmånen börjar.

§ 9 Uppgiftsskyldighet

Förtroendevald är skyldig att lämna de uppgifter som pensionsmyndigheten begär för att kunna fastställa rätten till och beräkna avsättning av pensionsavgift. Lämnas inte sådana uppgifter kan pensionsmyndigheten besluta att avsättningen ska minskas i skälig omfattning.

Om förtroendevald genom att lämna oriktiga uppgifter inte fullgör sin uppgiftsskyldighet eller på annat sätt orsakar att för hög pensionsavgift avsätts, kan detta belopp avräknas på kommande avsättningar av pensionsavgift.

Pensionsmyndigheten kan besluta att helt eller delvis efterge beloppet.

§ 10 Sjukpension

Sjukpension betalas ut till förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid och som får rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken och som en följd härav med stöd av 4 kap. 9 § kommunallagen befrias från sitt uppdrag före mandatperiodens utgång.

Sjukpensionen grundas och beräknas på den pensionsgrundande inkomsten enligt § 4 som den förtroendevalde hade året före den tidpunkt då sjuk- eller aktivitetsersättning beviljades.

Sjukpensionen motsvarar den månadsersättning som utgår till anställda enligt AGS-KL.

Sjukpension betalas ut under tid som den förtroendevalde har rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt SFB. Upphör rätten till sjuk- eller aktivitetsersättning upphör också rätten till sjukpension.

Fullmäktige kan för särskilt fall besluta att sjukpension ska fortsätta att betalas ut, dock inte för längre tid än då sjuk- och aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken kan lämnas.

Anmärkningar

1. Sjukpensionen utges i förhållande till nedsatt arbetsförmåga i uppdraget (uppdragen).
2. Sjukpensionen ska värdesäkras enligt de bestämmelser som gäller för utbetalning av månadsersättning enligt AGS-KL.

§ 11 Efterlevandeskydd

Efterlevandeskydd för avgiftsbestämd ålderspension, enligt § 6, innebär att pension betalas till efterlevande make/maka, registrerad partner, sambo eller barn vid förtroendevalds dödsfall.

Vid dödsfall innan avgiftsbestämd ålderspensionen börjat utbetalas till förtroendevald utbetalas värdet av pensionsbehållningen, enligt § 6, till förmånsberättigad efterlevande under fem år.

Vid dödsfall efter det att livsvarig avgiftsbestämd ålderspension har börjat utbetalas till den förtroendevalde fortsätter utbetalningarna som ett efterlevandeskydd till efterlevande under maximalt 20 år efter det att ålderspensionen börjat utbetalas.

Efterlevandeskydd betalas i första hand till efterlevande make/maka, registrerad partner och sambo. I andra hand betalas efterlevandeskydd till efterlevande barn eller adoptivbarn, dock som längst till och med månaden innan barnet fyller 20 år.

Om det finns flera barn med rätt till efterlevandeskydd ska pensionsbehållningen delas lika mellan förmånsberättigade barn.

Efterlevandeskydd kan utbetalas som en engångsersättning till efterlevande om värdet av pensionsbehållningen är högst 150 % av inkomstbasbeloppet året före utbetalning av förmånen börjar.

§ 12 Familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall

Familjeskydd betalas ut till förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid. (Bestämmelser om familjeskydd utarbetas senare efter det att pågående avtalsförhandlingar om AKAP-KL avslutats.)

§ 13 Vissa inskränkningar i rätten till pensionsförmån

Angående påföljd i pensionsförmånshänseende för den som uppsåtligen framkallat förtroendevalds arbetsoförmåga eller död ska gälla vad som anges i 18, 19, 20 a och 100 a §§ lagen om försäkringsavtal.

§ 14 Ändringar av och tillägg till bestämmelserna

Förtroendevald är skyldig att underkasta sig de ändringar av och de tillägg till pensionsbestämmelserna som fullmäktige beslutar.

§ 15 Finansiering

För utfästelser enligt dessa bestämmelser svarar kommun och landsting/region.

§ 16 Ansökan om och utbetalning av sjukpension, efterlevandeskydd och familjeskydd

Utbetalning av sjukpension, efterlevandeskydd och familjeskydd sker månadsvis.

Ansökan om sjukpension, efterlevandeskydd och familjeskydd ska göras enligt de anvisningar som pensionsmyndigheten utfärdar. Den förtroendevalde eller förmånsberättigade bör få pension utbetalad tre månader efter det att pensionsmyndigheten tagit emot sådan ansökan.

§ 17 Uppgiftsskyldighet m.m.

Förtroendevald eller hans eller hennes efterlevande är skyldig att lämna de uppgifter som pensionsmyndigheten begär för att fastställa rätten till sjukpension, efterlevandeskydd och familjeskydd. Förtroendevald eller efterlevande som inte fullgör de skyldigheter pensionsmyndigheten fastställt förverkar rätten till förmåner och kan inte genom att senare fullgöra skyldigheten återfå rätten till förverkat belopp mer än sex månader tillbaka. Pensionsmyndigheten kan dock medge undantag.

2001-06-15

**Bestämmelser
om pension och avgångsersättning
för förtroendevalda**

**hos _____ kommun
enligt beslut _____**

I lydelse fr.o.m. 2003-01-01

Pensionsbestämmelser

§ 1 Giltighetsområde m.m.

Mom. 1

Dessa pensionsbestämmelser, fortsättningsvis benämnda PBF, gäller för förtroendevald som avses i 4 kap. 1 § Kommunallagen och som fullgör uppdrag hos kommunen:

- a) på heltid, eller
- b) på betydande del av heltid.

PBF gäller vidare för den som tidigare varit förtroendevald hos kommunen och på grund härav är berättigad till pensionsförmån enligt PBF.

Vissa definitioner

Med **förtroendevald** avses den för vilken PBF gäller.

Med **pensionsmyndighet** avses den nämnd som enligt kommunfullmäktiges beslut har i uppdrag att tolka och tillämpa PBF.

Med **prisbasbelopp** respektive **förhöjt prisbasbelopp** avses basbelopp enligt 1 kap. 6 § i Lagen om allmän försäkring (AFL).

Mom. 2

PBF gäller inte för:

- a) förtroendevald som vid tillträdet av uppdrag har rätt till egenpension på grund av anställning eller annat uppdrag eller uppnått 65 års ålder, eller
- b) den som under förtroendevalds frånvaro från uppdraget fullgör dennes åligganden.

Anmärkning till a)

Med "rätt till egenpension" inbegrips att den förtroendevalde skulle kunnat få rätt till egenpension om ansökan härom ingivits.

Kommunfullmäktige kan för särskilt fall besluta att PBF skall gälla och därvid fastställa de villkor i fråga om pensionsrättens omfattning m.m. som kan finnas motiverade.

Mom. 3

PBF upphör att gälla för förtroendevald, då denne frånträder sitt pensionsgrundande uppdrag utan att bli berättigad till pensionsförmån enligt PBF.

Får förtroendevald vid avgången rätt till pensionsförmån enligt PBF, fortsätter PBF att gälla för den förtroendevalde i de avseende som berör pensionsförmånen.

Anmärkning

Med "rätt till pensionsförmån" inbegrips att den förtroendevalde skulle kunnat få rätt till pensionsförmån om ansökan härom ingivits.

Mom. 4

Förtroendevald som frånträder sitt uppdrag utan rätt till egenpension enligt PBF har rätt till **efterskydd** under 270 kalenderdagar.

Efterskyddet innebär att rätt till sjukpension eller efterlevandepension föreligger, om under nämnda tid uppstår förhållande, som vid ett fortsatt innehav av uppdraget skulle ha givit rätt till sådan förmån.

Den förtroendevaldes rätt till efterskydd upphör om – vid den tidpunkt som ovannämnda förhållande uppstått – den förtroendevalde erhållit anställning eller annat uppdrag förenat med pensionsrätt och det för den förtroendevalde föreligger rätt till pensionsförmån på grund av denna anställning eller detta uppdrag.

§ 2 Pensionsförmånernas omfattning

Mom. 1

Pensionsförmåner enligt PBF är:

- a) egenpension
 - ålderspension
 - sjukpension
 - visstidspension

b) efterlevandepension

- efterlevandepension till vuxen
- kompletterande änkepension
- barnpension

c) livränta.

Mom. 2

Utfästelser om egenpension sker enligt **bruttopensionsprincipen**. Detta innebär att i pensionen inräknas förmåner enligt socialförsäkring eller därmed jämförlig anordning.

Då rätt till såväl egenpension som socialförsäkringsförmån föreligger, skall pensionen omräknas till ett nettobelopp, s.k. **nettofixering**. Närmare bestämmelser härom finns i § 14.

Den del av bruttopensionsförmånen som återstår – i förekommande fall efter nettofixering – kallas **kompletteringspension**.

Anmärkning

I mom. 2 avsedd socialförsäkringsförmån skall inräknas även om den inte utgetts, om orsaken härtill varit att i lag (motsvarande) förutsatt framställning inte gjorts eller den förtroendevalde eljest underlåtit att iaktta gällande föreskrifter.

Mom. 3

Om den förtroendevalde under sin uppdragstid eller under tid som visstidspension utbetalas samtidigt intjänat pensionsrätt enligt kommunala pensionsbestämmelser, som huvudsakligen överensstämmer med Svenska Kommunförbundets rekommendationer, skall sådan pensionsrätt avräknas från ålderspensionens eller sjukpensionens nettobelopp eller efterlevandepensionen.

Anmärkning

Avräkningen sker normalt per kalendermånad. Om den andra pensionsrätten utges under annan utbetalningsperiod eller helt eller delvis i form av engångsersättning, kan pensionsmyndigheten besluta om annan avräkningsperiod. Avräkningsbeloppet bestäms i sådant fall enligt de regler som anges i tillämpningsföreskrifterna till PA-KL med däri ingående beräkningsregler.

Om den andra pensionsrätten inte utbetalas på grund av att den förtroendevalde inte ansökt härom, kan ändå pensionsmyndigheten bestämma att avräkning skall ske med vad som skulle ha kunnat utbetalas.

§§ 3 och 4

(Bestämmelser motsvarande §§ 3 och 4 i PA-KL finns inte.)

§ 5 Pensionsgrundande tid och tidsfaktor

Mom. 1

För hel pension erfordras att den pensionsgrundande tiden är minst 12 år.

Pensionsgrundande tid utgörs av uppdragstid varunder PBF gällt för den förtroendevalde hos kommunen.

Mom. 2

Tidsfaktorn är kvoten mellan pensionsgrundande tid och 12 år, dock högst talet 1.

§ 6 Medförd pensionsrätt

Gäller inte fr.o.m. 2003-01-01.

§ 7 Pensionsgrundande inkomst och årspoäng

Mom. 1

Pensionsgrundande inkomst beräknas för kalenderår och utgörs av den förtroendevaldes årsarvode samt sådana andra under kalenderåret i det (de) pensionsgrundande uppdraget (uppdragen) utgivna kontanta ersättningar, som inte utgör traktamente eller kostnadsersättning.

Har den förtroendevalde under ledighet till följd av sjukdom, olycksfall eller arbetsskada eller under ledighet för vård av barn fått vidkännas avdrag från sitt arvode skall den pensionsgrundande inkomsten enligt föregående stycke höjas med vad sålunda avdragits.

Anmärkning

Med "ledighet för vård av barn" avses ledighet i motsvarande omfattning som följer av Föräldraledighetslagen.

Mom. 2

För varje kalenderår beräknas en **årspoäng**, som utgör kvoten mellan pensionsgrundande inkomst enligt mom. 1 och det förhöjda prisbasbeloppet för samma år. Årspoäng beräknas inte för sådant år då den pensionsgrundande inkomsten är noll.

§ 8 Beräkningstidpunkt, beräkningsår och årsmedelpoäng

Mom. 1

Med **beräkningstidpunkt** avses den tidigaste tidpunkt då den förtroendevalde:

- a) uppnår utgången av månaden innan varunder den förtroendevalde fyller 65 år,
- b) avgår med rätt till visstidspension, sjukpension eller livränta, eller
- c) avlider.

Med **beräkningsår** avses det kalenderår varunder beräkningstidpunkten infaller.

Mom. 2

Med **årsmedelpoäng** avses medelvärdet av de två årspoängen som närmast föregår beräkningsåret.

Om den förtroendevalde inte innehaft uppdrag under hela nämnda två åren eller om uppdragen varit i varierande omfattning avgör pensionsmyndigheten hur årsmedelpoängen skall beräknas.

§ 9 Ålderspension

Mom. 1

Ålderspension utges efter ansökan till förtroendevald tidigast fr.o.m. den månad varunder den förtroendevalde fyller 65 år och som då avgår från pensionsgrundande uppdrag eller som intill dess haft rätt till visstidspension eller sjukpension.

Anmärkning

Med "rätt till visstidspension eller sjukpension" inbegrips att den förtroendevalde skulle kunnat få rätt till visstidspension eller sjukpension om ansökan härom ingivits.

Mom. 2

Ålderspension beräknas på följande sätt.

Årsmedelpoängen (P) indelas i skikt enligt tabellen nedan. Dessa skikt av årsmedelpoängen multipliceras var för sig med angivet procenttal i respektive skikt:

Skikt av P (uttryckt i antal basbelopp)	0 – 1	1 – 3	3 – 20	20 – 30	30 –
Pensionsnivå i %	96	70	65	32,5	0

Summan härav multipliceras med tidsfaktorn och resultatet kallas **bruttopen-sionspoäng**.

Ålderspensionen utgör per år det belopp som erhålles genom att multiplicera bruttopensionspoängen med vid varje tid gällande prisbasbelopp.

§ 10 Visstidspension

Mom. 1

Visstidspension utges efter ansökan till förtroendevald som efter 50 men före 65 års ålder uppfyller nedan angivna villkor:

- a) uppdraget upphör vid utgången av mandatperioden, eller
- b) uppdraget upphör före mandatperiodens utgång av annan anledning än återkallelse enligt 4 kap. 10 § Kommunallagen och den förtroendevalde har innehaft sitt uppdrag i minst 36 kalendermånader eller, om uppdrags-

tiden är mindre än 36 månader, den förtroendevalde har innehaft uppdrag under två på varandra följande mandatperioder.

Vad som sägs i föregående stycke gäller inte under sådan tid som den förtroendevalde har rätt till sjukpension enligt § 11.

Om kommunfullmäktige har återkallat ett uppdrag för en förtroendevald med stöd av 4 kap. 10 § Kommunallagen, kan fullmäktige besluta att inskränka rätten till eventuell visstidspension eller att denna rätt helt skall upphöra. Om uppdraget har upphört av annan anledning än återkallelse och det visar sig att fullmäktige senare hade kunnat återkalla uppdraget med stöd av 4 kap. 10 § Kommunallagen, kan fullmäktige besluta att inskränka rätten till eventuell visstidspension eller att denna rätt helt skall upphöra.

Rätten att uppbära visstidspension upphör om den förtroendevalde på nytt blir innehavare av uppdrag hos kommunen. Om den förtroendevalde avgår från detta senare uppdrag före 65 års ålder utges på nytt visstidspension. I sådant fall skall visstidspensionen beräknas med hänsynstagande till den totala uppdragstiden i pensionsgrundande uppdrag samt med senaste avgång från uppdraget som beräkningstidpunkt enligt § 8.

Visstidspension utges från avgången intill den månad fr.o.m. vilken ålderspension enligt den förtroendevaldes ansökan skall börja utges, dock längst intill den månad varunder den förtroendevalde fyller 67 år.

Kommunfullmäktige kan i särskilt fall – utöver vad som följer av villkoren ovan – besluta att utge visstidspension och därvid fastställa de villkor i fråga om pensionsrättens omfattning m.m. som kan finnas motiverade.

Pensionsmyndigheten kan, efter ansökan från den förtroendevalde, besluta att i stället för visstidspension skall föreligga rätt till livränta enligt § 15.

Mom. 2

Visstidspension beräknas på följande sätt.

Årsmedelpoängen (P) indelas i skikt enligt tabellen nedan. Dessa skikt av årsmedelpoängen multipliceras var för sig med angivet procenttal i respektive skikt:

Skikt av P (uttryckt i antal basbelopp)	0 – 20	20 – 30	30 –
Pensionsnivå i %	65	32,5	0

Summan härav multipliceras med tidsfaktorn och resultatet kallas **bruttopen-
sionspoäng**.

Visstidspensionen utgör per år det belopp som erhålles genom att multiplicera bruttopensionspoängen med vid varje tid gällande prisbasbelopp.

Mom. 3

Har den förtroendevalde förvärvsinkomst skall vistidspensionen minskas med 75 % av sådan inkomst multiplicerad med tidsfaktorn. Från minskningen undantas dock dessförinnan ett belopp som för månad räknat motsvarar en tolfedel av X gånger det prisbasbelopp som gäller för det år utbetalningen av vistidspensionen avser.

Beträffande vistidspension som beviljats deltidssysselsatt förtroendevald eller i annat särskilt fall avgör pensionsmyndigheten i vilken omfattning pensionen skall minskas på grund av den förtroendevaldes förvärvsinkomst efter avgången.

Anmärkning

Med förvärvsinkomst avses dels sådana inkomstslag som anges i 11 kap. 2 och 3 §§ i AFL, dels annan förmån – t.ex. sjuklön, sjukpenning, tjänstepensionsförmån eller ersättning från avtalsgruppsjukförsäkring – som avser att ersätta inkomst av anställning eller annat förvärvsarbete. I förekommande fall beaktas härvid värdet av att förmånen är skattefria.

Vad som sägs i § 14 mom. 1 sjunde och åttonde styckena skall gälla vid tillämpningen av detta moment. Ovan nämnd minskning görs inte om samordning skall ske enligt § 2 mom. 3 eller § 14 i PBF.

Beräkning av vistidspension med hänsyn till bestämmelserna i mom. 4 verkställs normalt månadsvis på grundval av uppgift från den förtroendevalde om förväntade inkomster. Pensionsmyndigheten kan dock efter dennes hörande fastställa annan avräkningsperiod.

Mom. 4

Den förtroendevalde är skyldig att enligt pensionsmyndighetens anvisningar lämna uppgifter om sådana inkomstförhållanden som kan påverka samordningen med vistidspensionen.

§§ 11 och 12

(Bestämmelser motsvarande §§ 11 och 12 i PA-KL finns inte.)

§ 12 a Sjukpension

Mom. 1

Sjukpension utges efter ansökan till förtroendevald som får rätt till förtidspension eller sjukbidrag enligt AFL och som en följd härav med stöd av 4 kap. 9 § Kommunallagen befrias från sitt uppdrag före mandatperiodens utgång eller av samma skäl inte omväljes.

Anmärkning

Rätt till sjukpension kan även föreligga enligt bestämmelserna om efterskydd.

Sjukpension utges under tid som den förtroendevalde har rätt till förtidspension eller sjukbidrag enligt AFL. Upphör rätten till förtidspension eller sjukbidrag upphör också rätten till sjukpension. Kommunfullmäktige kan för särskilt fall besluta att fortsätta att utge sjukpensionen dock längst intill utgången av månaden innan varunder den förtroendevalde fyller 65 år.

Mom. 2

Sjukpension beräknas på följande sätt.

Årsmedelpoängen (P) indelas i skikt enligt tabellen nedan. Dessa skikt av årsmedelpoängen multipliceras var för sig med angivet procenttal i respektive skikt:

Skikt av P (uttryckt i antal basbelopp)	0 – 1	1 – 3	3 – 20	20 – 30	30 –
Pensionsnivå i %	96	70	65	32,5	0

Summan härav kallas **bruttopensionspoäng**.

Sjukpensionen utgör per år det belopp som erhålles genom att multiplicera bruttopensionspoängen med vid varje tid gällande prisbasbelopp.

Mom. 3

Vad som sägs i § 10 mom. 3 och 4 om samordning med förvärvsinkomster skall även gälla för sjukpensionen.

§ 13 Efterlevandepension till vuxen

Mom. 1

Rätt till efterlevandepension föreligger om den förtroendevalde vid dödsfallet innehade uppdrag eller efter avgången har rätt till egenpension.

Anmärkningar

1. Med "rätt till egenpension" inbegrips att den förtroendevalde skulle kunnat få rätt till egenpension om ansökan härom ingivits.
2. Rätt till efterlevandepension kan även föreligga enligt bestämmelserna om efterskydd.

Efterlevandepension utges efter ansökan till efterlevande make, som stadigvarande sammanbodde med den förtroendevalde vid dennes död om den efterlevande:

- a) vid dödsfallet även stadigvarande sammanbodde med barn under 12 år, som stod under vårdnad av makarna eller endera av dem, eller
- b) oavbrutet hade sammanbott med den förtroendevalde under en tid av minst fem år fram till tidpunkten för dödsfallet.

Om den efterlevande samtidigt äger rätt till efterlevandepension enligt ovan och familjepension enligt bestämmelserna i PRF-KL i deras lydelse före 1992-01-01 skall endast den sistnämnda förmånen utges.

Med efterlevande make likställs i denna paragraf den som utan att vara gift stadigvarande sammanbodde med en icke gift man eller kvinna vid dennes död och som tidigare har varit gift med eller har eller har haft eller då väntade barn med denne. Med efterlevande make likställs även registrerad partner enligt lagen om registrerat partnerskap.

Rätten till efterlevandepension upphör om den förmånsberättigade ingår äktenskap. Detsamma gäller om den förmånsberättigade stadigvarande sammanbor med någon som denne har varit gift med eller har eller har haft barn med.

Efterlevandepension utges under 5 år.

Mom. 2

Efterlevandepension beräknas på följande sätt.

Årsmedelpoängen (P) indelas i skikt enligt tabellen nedan. Dessa skikt av årsmedelpoängen multipliceras var för sig med angivet procenttal i respektive skikt:

Skikt av P (uttryckt i antal basbelopp)	0 – 20	20 – 30	30 –
Pensionsnivå i %	15	7,5	0

Summan härav kallas **efterlevandepensionspoäng**.

Efterlevandepensionen utgör per år det belopp som erhålles genom att multiplicera efterlevandepensionspoängen med vid varje tid gällande prisbasbelopp.

§ 13 a Kompletterande änkepension

Mom. 1

Rätt till kompletterande änkepension föreligger om den förtroendevalde vid dödsfallet innehade uppdrag eller efter avgången har rätt till egenpension.

Anmärkningar

1. Med "rätt till egenpension" inbegrips att den förtroendevalde skulle kunnat få rätt till egenpension om ansökan härom ingivits.
2. Rätt till kompletterande änkepension kan även föreligga enligt bestämmelserna om efterskydd.

Kompletterande änkepension utges efter ansökan till efterlevande make om följande villkor är uppfyllda:

- a) för den förtroendevalde har 1991-12-31 och därefter fortlöpande fram till dödsfallet gällt PRF-KL, PBF, PA-KL eller PFA hos kommun eller motsvarande pensionsbestämmelser,

- b) den efterlevande har rätt till tilläggspension i form av änkepension enligt AFL:s övergångsbestämmelser, och
- c) årsmedelpoängen överstiger talet 7,5.

Anmärkning till a)

Med "PA-KL eller PFA" avses kollektivavtal om pension enligt Svenska Kommunförbundets rekommendationer.

Kompletterande änkepension utges för sådan tid som tilläggspension i form av änkepension enligt AFL:s övergångsbestämmelser utges. Om den förmånsberättigade är född 1945 eller senare utges dock kompletterande änkepension längst intill 65 års ålder.

Mom. 2

Vid tillämpning av § 5 gäller följande undantag vid beräkning av kompletterande änkepension:

- a) om den förmånsberättigade är född 1944 eller tidigare tillgodoräknas pensionsgrundande tid intill utgången av månaden före den, varunder den förtroendevalde skulle ha fyllt 65 år, eller
- b) om den förmånsberättigade är född 1945 eller senare tillgodoräknas pensionsgrundande tid längst till och med 1991-12-31.

Mom. 3

Kompletterande änkepension beräknas på följande sätt.

Årsmedelpoängen (P) indelas i skikt enligt tabellen nedan. Dessa skikt av årsmedelpoängen multipliceras var för sig med angivet procenttal i respektive skikt:

Skikt av P (uttryckt i antal basbelopp)	0 – 7,5	7,5 – 20	20 – 30	30 –
Pensionsnivå i %	0	24	12	0

Summan härav multipliceras med tidsfaktorn och resultatet kallas **änkepen-
sionspoäng**.

Kompletterande änkepension utgör per år det belopp som erhålles genom att multiplicera änkepen-
sionspoängen med vid varje tid gällande prisbasbelopp.

§ 13 b Barnpension

Mom. 1

Rätt till barnpension föreligger om den förtroendevalde vid dödsfallet innehade uppdrag eller som efter avgången har rätt till egenpension.

Anmärkningar

1. Med "rätt till egenpension" inbegrips att den förtroendevalde skulle kunnat få rätt till egenpension om ansökan härom ingivits.
2. Rätt till barnpension kan även föreligga enligt bestämmelserna om efterskydd.

Barnpension utges efter ansökan till barn eller adoptivbarn intill dess barnet fyllt 18 år, dock inte barn som vid den förtroendevaldes död var adopterat av annan än den förtroendevaldes make. Barnpension utges även till barn som fyllt 18 år om barnet bedriver studier som ger rätt till barnpension enligt AFL, dock längst till och med juni månad det år då barnet fyller 20 år.

Rätt till barnpension har även sådant utländskt barn som den förtroendevalde med socialnämndens medgivande tagit emot i sitt hem här i landet för vård och fostran i adoptionssyfte.

Mom. 2

Barnpension beräknas på följande sätt.

Årsmedelpoängen (P) indelas i skikt enligt tabellen nedan. Dessa skikt av årsmedelpoängen multipliceras var för sig med angivet procenttal i respektive skikt:

Skikt av P (uttryckt i antal basbelopp)	0 – 7,5	7,5 – 20	20 – 30	30 –
Pensionsnivå i %	10	28	14	0

Summan härav kallas **barnpensionspoäng**.

Barnpension utgör per år det belopp som erhålles genom att multiplicera barnpensionspoängen med vid varje tid gällande prisbasbelopp.

Mom. 3

Är de förmånsberättigade barnen flera skall barnpensionen multipliceras med nedan angivna faktorer:

Antal barn	2	3	4	5 eller flera
Faktor	1,4	1,6	1,8	2,0

Det uppräknade pensionsbeloppet fördelas lika mellan barnen.

Mom. 4

Har förmånsberättigat barn framställt anspråk på barnpension efter det att sådan pension börjat utbetalas, skall redan utbetalt pensionsbelopp inte omfördelas.

§ 14 Samordning med socialförsäkringsförmåner m.m.

Utarbetas senare efter det att pågående avtalsförhandlingar om ändringar i PA-KL avslutats. Det förutsätts att bestämmelserna kommer att bli likalydande med ny lydelse av PA-KL § 14.

§ 15 Livränta

Mom. 1

Rätt till livränta föreligger om:

- a) den förtroendevalde innehaft sitt pensionsgrundande uppdrag sedan minst tre år, och
- b) avgått från detta uppdrag utan att ha rätt till egenpension enligt PBF.

Anmärkning till b)

Med "rätt till egenpension" inbegrips att den förtroendevalde skulle kunnat få rätt till egenpension om ansökan härom ingivits.

Pensionsmyndigheten kan, efter ansökan från den förtroendevalde, besluta att i stället för visstidspension skall föreligga rätt till livränta.

Mom. 2

Livränta utges efter ansökan från och med den månad, varunder den förtroendevalde fyller 65 år.

Mom. 3

Vid tillämpning av § 5 gäller följande undantag vid beräkning av livränta:

- a) tidsfaktorn är kvoten mellan den i § 5 framräknade tiden och 30 år dock högst talet 1.

Mom. 4

Livränta beräknas på följande sätt.

Årsmedelpoängen (P) indelas i skikt enligt tabellen nedan. Dessa skikt av årsmedelpoängen multipliceras var för sig med angivet procenttal i respektive skikt:

Skikt av P (uttryckt i antal basbelopp)	0 – 7,5	7,5 – 20	20 – 30	30 –
Pensionsnivå i %	10	65	32,5	0

Summan härav multipliceras med tidsfaktorn. Resultatet kallas **livräntepoäng**.

Livräntan utgör per år det belopp som erhålles genom att multiplicera livräntepoängen med vid varje tid gällande prisbasbelopp.

§ 16 Vissa inskränkningar i rätten till pensionsförmån

Mom. 1

Angående påföljd i pensionsförmånshänseende för den som uppsåtligen framkallat förtroendevalds arbetsoförmåga eller död skall gälla vad som anges i 18, 19, 20 a och 100 a §§ Lagen om försäkringsavtal.

§ 17 Tidpunkt för ändring av pensionsförmån

Pensionsförmån utges respektive ändras från och med den kalendermånad vid vars ingång förutsättningarna härför föreligger. Pensionsförmån upphör att utges med den kalendermånad, under vilken förutsättningarna för förmånen bortfaller.

§ 18 Ändringar av och tillägg till PBF

Förtroendevald är skyldig underkasta sig de ändringar av och de tillägg till PBF, som kommunfullmäktige beslutar.

§ 19 Meddelande om pensionsförmån m.m.

Pensionsmyndigheten lämnar förtroendevald eller förmånsberättigad skriftligt meddelande om pensionsförmån då förutsättningar för beräkning av sådan förmån föreligger.

Sådant meddelande lämnas senast då förmånen skall utges, dock att besked om rätt till livränta lämnas då ansökan härom gjorts.

§ 20 Uppgiftsskyldighet m.m.

Mom. 1

Förtroendevald och förmånsberättigad är skyldiga att utan onödigt dröjsmål enligt anvisning av pensionsmyndigheten till denna lämna de uppgifter, som erfordras för bedömning av rätten till pensionsförmån och omfattningen av de förmåner som skall utges.

Mom. 2

Förtroendevald som har rätt till förmån som avses i § 2 mom. 3 eller § 14 skall utan anfordran göra anmälan därom till pensionsmyndigheten.

Mom. 3

Ansökan om pensionsförmån skall göras skriftligen enligt de anvisningar som pensionsmyndigheten utfärdar.

Rätt till visstidspension föreligger högst för sex månader före det att ansökan inkommit. Pensionsmyndigheten kan dock medge undantag härifrån.

Mom. 4

Förtroendevald eller förmånsberättigad som inte fullgör skyldigheter enligt mom. 1–2 förverkar rätten till utgående pensionsförmåner och kan inte genom att senare fullgöra skyldigheten återfå rätten till förverkat belopp för mer än sex månader tillbaka. Pensionsmyndigheten kan dock medge undantag härifrån.

Mom. 5

Förtroendevald och förmånsberättigad som vistas eller är bosatta utom riket är skyldiga att på anfordran förete bevis som styrker att rätt till pensionsförmån alltjämt föreligger.

§ 21 Utbetalning av pensionsförmån

Mom. 1

Pensionsförmån utbetalas som månadsbelopp, vilket utgör en tolfedel av förmånens årsbelopp.

Mom. 2

Pensionsförmån enligt PBF utbetalas vid samma tidpunkt som gäller för utbetalning av pensionstagarens pension enligt AFL eller skulle ha gällt om pensionstagaren för månaden ifråga ägt rätt till sådan pension.

Ålderspension, efterlevandepension eller livränta kan efter den förtroendevaldes eller den förmånsberättigades hörande utbetalas såsom engångsersättning. Vid utbetalning av ålderspension skall även utbetalas kapitalvärdet av efterlevandepension. Om inte pensionsmyndigheten beslutar annat kan pensionsförmån utbytas mot engångsersättning om kapitalvärdet är högst 150 % av prisbasbeloppet året före det år utbetalning av pensionsförmånen börjar. Beräkning av kapitalvärden sker enligt tillämpningsföreskrifterna till § 21 i PA-KL med tillhörande beräkningsregler.

Mom. 3

Har förtroendevald eller förmånsberättigad erhållit pensionsförmån obehörigen eller med för högt belopp och har detta orsakats genom oriktiga uppgifter, underlåtenhet att fullgöra anmälningsskyldighet eller på annat sätt eller har

förtroendevald eller förmånsberättigad i annat fall bort inse att utbetalningen var oriktig, skall det för mycket uppburna beloppet återbetalas.

Pensionsmyndigheten kan – om särskilda skäl föreligger – besluta att helt eller delvis avstå från återkrav.

§ 22 Avrundningsregler

Pensionsgrundande inkomst, pensionsförmåns årsbelopp och belopp som skall utbetalas avrundas till helt krontal.

Tidsfaktor, årspoäng, årsmedelpoäng, bruttopensionspoäng, efterlevandepensionspoäng, änkepensionspoäng, barnpensionspoäng och livräntepoäng avrundas till tre decimaler.

Avrundning sker med s.k. kommersiell avrundning (SIS normer).

Anmärkning

Kommersiell avrundning innebär t.ex. att 50 öre avrundas till en krona.

§ 23

(Bestämmelser motsvarande § 23 i PA-KL finns inte.)

Övergångsbestämmelser till PBF

till § 5 mom. 1

(om pensionsgrundande tid)

Uppdragstid som den förtroendevalde ägt tillgodoräkna enligt PRF-KL i dess lydelse per 2002-12-31 medräknas i samma omfattning i den pensionsgrundande tiden enligt PBF.

till § 6

(om medförd pensionsrätt)

Medförd pensionsrätt som den förtroendevalde ägt tillgodoräkna enligt PRF-KL i dess lydelse per 2002-12-31 medräknas i den pensionsgrundande tiden för ålderspension eller kompletterande änkepension enligt följande bestämmelser.

Mom. 1

Har förtroendevald i anställning eller i annat uppdrag som kommunalt förtroendevald förvärvat pensionsrätt, som i sin helhet intjänats före 2003-01-01, skall den förtroendevalde tillgodoräknas pensionsgrundande tid – **tidssamordning** – på grund av sådan pensionsrätt i den omfattning som anges i mom. 2.

Anmärkning

Även om efterlevandepension enligt §§ 13 och 13 b beräknas utan hänsyn till tidsfaktorn skall bestämmelserna om tidssamordning enligt övergångsbestämmelser till § 6 tillämpas.

Tidssamordning förutsätter att kommunen tillgodogör sig den medförda pensionsrätten i den omfattning som anges i mom. 3. Tidssamordningen sker från och med den tidpunkt då pensionsförmån enligt PBF skall utges.

Mom. 2

Som pensionsgrundande tid enligt mom. 1 tillgodoräknas den förtroendevalde uppdragstid och tid i anställning enligt följande.

Anmärkning

Anställningstid tillgodoräknas med 12/30 om fråga inte är om tid i särskilt visstidsförordnande.

a) Pensionsbestämmelser som huvudsakligen överensstämmer med Svenska Kommunförbundets rekommendationer för anställda

Tid i anställning efter 1984-12-31 tillgodoräknas som pensionsgrundande tid om tiden tillgodoräknats enligt i rubriken angivna bestämmelser. Pensionsgrundande tid enligt PFA skall i fråga om tid under ledighet beräknas med tillämpning av vad som sägs i § 5 mom. 2 PA-KL.

Tid i anställning före 1985-01-01 tillgodoräknas som pensionsgrundande tid om anställningstiden beaktats för tjänstetidstillgodoräkning enligt PAK (motsvarande). I fråga om avdrag för ledighet skall i stället för bestämmelserna i § 5 mom. 3 PAK (motsvarande) gälla vad som sägs i § 5 mom. 2. PA-KL.

Anmärkning

Med PFA, PA-KL och PAK avses ovan kollektivavtal om pension enligt Svenska Kommunförbundets rekommendationer.

b) Pensionsbestämmelser som huvudsakligen överensstämmer med Svenska Kommunförbundets rekommendationer för förtroendevalda

Uppdragstid som kommunalt förtroendevald tillgodoräknas som pensionsgrundande tid om tiden tillgodoräknats enligt i rubriken angivna bestämmelser.

c) Statliga pensionsbestämmelser

Tid i anställning tillgodoräknas som pensionsgrundande tid om anställningstiden beaktats för tjänstårsberäkning enligt statliga pensionsbestämmelser. Härvid skall i fråga om ledigheter gälla vad som sägs i § 5 mom. 2 PA-KL.

Anmärkning 1

Med "statliga pensionsbestämmelser" avses pensionsavtalet PA-91, äldre statligt pensionsavtal (PA), förordningen (1991:1427) om tjänstepension för vissa arbetstagare med icke-statlig anställning, statens allmänna tjänstepensionsreglemente (SPR), tidigare för statlig arbetstagare gällande pensionsreglementen, 1919 och 1949 års SPA-reglementen samt även de pensionsbestämmelser som från och med 1960-01-01 gäller för arbetstagare hos allmän försäkringskassa.

Anmärkning 2

Arbetstagare i anställning inom statlig verksamhet, som övertagits av kommun, får tillgodoräkna anställningstid även före 28 års ålder, som skulle ha beaktats för pension enligt de statliga pensionsbestämmelserna.

d) Avtal om plan för industrins och handelns tilläggspension för tjänstemän mellan SAF och PTK (ITP-planen) samt pensionsplaner i huvudsaklig överensstämmelse med ITP-planen

Tid – även före 28 års ålder – som ligger till grund för fribrev tillgodoräknas som pensionsgrundande tid.

e) Pensionsbestämmelser som huvudsakligen överensstämmer med PA-KL eller med tidigare gällande kommunala pensionsbestämmelser

Tid som grundar rätt till livränta (fribrev) tillgodoräknas som pensionsgrundande tid med tillämpning av bestämmelserna under a) ovan.

f) Andra pensionsbestämmelser

Pensionsgrundande tid tillgodoräknas enligt värderingsregler i tillämpningsföreskrifterna till PA-KL.

Mom. 3

Föreligger i fall, då tidssamordning enligt mom. 1 skall ske, rätt till förmån som motsvarar livränta enligt PBF på grund av den i tidigare anställning eller uppdrag förvärvade pensionsrätten, skall denna pensionsrätt tillgodogöras kommunen enligt nedan angivna regler.

Anmärkning

Med "förmån som motsvarar livränta enligt PBF" avses t.ex. livränta enligt PA-KL eller äldre kommunala pensionsbestämmelser, livränta enligt statliga pensionsbestämmelser eller förmån på grund av pensionsförsäkring (fribrev).

- a)** Pensionsrätt enligt mom. 2 a) skall i sin helhet tillfalla kommunen.
- b)** Pensionsrätt enligt mom. 2 b)–f) skall i sin helhet avräknas från motsvarande pensionsförmån enligt PBF. Avräkningen sker normalt per kalendermånad. Avräkningsbeloppet bestäms enligt de regler som anges i tillämpningsföreskrifterna till PA-KL med däri ingående beräkningsregler. Om den medförda pensionsrätten helt eller delvis utbetalas i form av engångsbelopp, kan pensionsmyndigheten besluta om annan avräkningsperiod. Beträffande medförd familjepensionsrätt sker avräkningen dock endast under tid som efterlevandepension enligt PBF utbetalas.

Har förmån enligt a) ovan tillfallit kommunen skall kompletteringspensionen, efterlevandepensionen eller livräntan bestämmas så att dess värde uppgår till minst värdet av den medförda förmånen. Värdet av den medförda förmånen

bestäms enligt de regler som anges i tillämpningsföreskrifterna till PA-KL med däri ingående beräkningsregler.

Mom. 4

Kan kommunen inte helt tillgodogöra sig den medförda pensionsrätten enligt mom. 3 skall den pensionsgrundande tiden enligt mom. 2 minskas i den omfattning som anges i tillämpningsföreskrifterna till PA-KL med däri ingående beräkningsregler.

Mom. 5

Förtroendevald och förmånsberättigad är skyldiga att medverka till att sådan pensionsrätt som avses i mom. 3 kan tillfalla kommunen.

till § 10 mom. 1 (om rätt till visstidspension)

Villkoret ”efter fyllda 50 år” gäller inte för förtroendevald som omfattats av bestämmelser om visstidspension enligt PRF-KL i dess lydelse per 2002-12-31.

till § 12 a mom. 1 (om rätt till sjukpension)

Sjukpension utges till förtroendevald som inte fyllt 65 år och som med stöd av 4 kap. 9 § Kommunallagen på grund av sjukdom befrias från sitt uppdrag före mandatperiodens utgång eller av samma skäl inte omväljes, om den förtroendevalde omfattats av PRF-KL i dess lydelse per 2002-12-31.

till § 13, § 13 a och § 13 b (om familjepension)

Bestämmelserna om familjepension i PRF-KL i deras lydelse före 1992-01-01 gäller alltså om den förtroendevalde tillträtt sitt uppdrag före 1992-01-01 och den förmånsberättigade 1991-12-31 var gift med den förtroendevalde eller den förmånsberättigade är barn eller adoptivbarn till den förtroendevalde.

Vid beräkning och utbetalning av familjepension enligt föregående stycke skall bestämmelserna i PRF-KL före 1992-01-01 fortsätta att gälla för den förmånsberättigade i de avseenden som berör familjepension.

Anmärkning

Att fränskild hustru under vissa villkor äger rätt till familjepensionsförmån framgår av övergångsbestämmelserna till § 13 mom. 1 i PRF-KL i tidigare lydelse

**till § 14 mom. 1 och mom. 3–5
(om samordning mellan allmän pension och familjepension)**

Om övergångsbestämmelserna till § 13, § 13 a eller § 13 b blir tillämpliga på den förtroendevalde gäller följande.

Utarbetas senare efter det att pågående avtalsförhandlingar om ändringar i PA-KL avslutats. Det förutsätts att bestämmelserna kommer att bli likalydande med ny lydelse av övergångsbestämmelser till PA-KL § 14.

**till § 15
(om familjelivränta)**

Bestämmelserna om familjelivränta i PRF-KL i deras lydelse före 1992-01-01 gäller alltså om den förtroendevalde tillträtt sitt uppdrag före 1992-01-01 och den förmånsberättigade 1991-12-31 var gift med den förtroendevalde eller den förmånsberättigade är barn eller adoptivbarn till den förtroendevalde.

Vid beräkning och utbetalning av familjelivränta enligt föregående stycke skall bestämmelserna i PRF-KL före 1992-01-01 fortsätta att gälla för den förmånsberättigade i de avseenden som berör familjelivräntan.

Bestämmelser om avgångsersättning

§ 1 Giltighetsområde

Mom. 1

Dessa bestämmelser gäller för förtroendevald för vilken gällt PBF intill avgången från uppdraget och som inte får rätt till visstidspension enligt PBF enbart på grund av att åldersvillkoret 50 år inte är uppfyllt.

§ 2 Avgångsersättning

Mom. 1

Avgångsersättning utges efter ansökan till förtroendevald från avgången.

Avgångsersättning utbetalas beroende på uppdragstid och ålder vid avgången längst under följande tider:

Uppdragstid i månader	Inte fyllt 40 år	Fyllt 40 men inte 50 år
mindre än 72	1 år	1 år
72 men mindre än 96	2 år	2 år
96 men mindre än 120	2 år	3 år
120 men mindre än 144	2 år	4 år
144 eller mer	2 år	5 år

Rätten att uppbära avgångsersättning upphör:

- a) om den förtroendevalde på nytt blir innehavare av uppdrag med pensionsrätt hos kommunen,
- b) om den förtroendevalde får rätt till egenpension enligt PBF, eller

c) vid utgången av månaden innan den förtroendevalde fyller 65 år.

Om kommunfullmäktige har återkallat ett uppdrag för en förtroendevald med stöd av 4 kap. 10 § Kommunallagen, kan fullmäktige besluta att inskränka rätten till eventuell avgångsersättning eller att denna rätt helt skall upphöra. Om uppdraget har upphört av annan anledning än återkallelse och det visar sig att fullmäktige senare hade kunnat återkalla uppdraget med stöd av 4 kap. 10 § Kommunallagen, kan fullmäktige besluta att inskränka rätten till eventuell avgångsersättning eller att denna rätt helt skall upphöra.

Mom. 2

Underlaget för avgångsersättning utgörs av den förtroendevaldes årsarvode vid avgången.

Avgångsersättningens nivå:

Underlag (uttryckt i antal förhöjda basbelopp)	0 – 20	20 – 30
Nivå i % under första utbetalningsåret	80	40
Nivå i % därefter	70	35

Mom. 3

Vad som sägs i PBF § 10 mom. 3 och 4 om samordning med förvärvsinkomster skall även gälla för avgångsersättningen.

I övrigt gäller bestämmelserna i PBF i tillämpliga delar.